

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯД ҮНЭН

1921 оной
декабрийн 21-нээ
гарана

Бүгдэд
арадай
газетэ

1996
СЕНТЯБРИЙН
20
Намарай дунда улаагшаң
тахяа
нарын 8
ПЯТНИЦА
гарагай 6
№180 (19520)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Советтэ

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДЭБЭ

Буряад Республикын Арадай Хуралай Советтэй ээлжээтэ заседани боложо үнгэрбэ. Тус заседани дээрэ гол түлэб Арадай Хуралай болохоёо байһан арбан нэгдэхэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд тухай хөөрөлдөөн болоо. Удаадахи сесси дээрэ 20 гаран асуудал зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдана. Урид хараалагдаһан асуудалнууд сооһоо "Районно (городской) газетэнүүдэ экономическа талаарнь дэмжэхэ тухай" Буряад Республикын Хуули тухай, "Үүлгэртэ мал үсхэбэрлэхэ тухай" Буряад Республикын Хуули тухай асуудалнуудыг болоулха тухай Советтэй шийдхэбэри абтаба. Юундэб гэхэдэ, Россин Федерацииншье, Буряад Республикыншье бодождээ һомолхо мүнгэн һан

угы байна бшуу. Арадай Хуралай депутатуудшье хооһон хөөрөлдөөнүүдэ хэжэ, үнэтэй сагаа һалгааха дуратай байха һэн гү даа.

Арадай Хуралай арбан нэгдэхэ сесси дээрэ "Архи ба архиин зүйлнүүдэ худалдан наймаалха тухай", "Буряадай Гүрэнэй университет тухай" асуудалнуудыг сессийн зүбшэхэ зүйлнүүдэй тоодо нэмэжэ оруулха гэхэн шийдхэбэри Арадай Хуралай Совет абтаба.

Гэбэшье Эрхүүгэй областиин Хуули гаргалгын Суглаанай дурадхалаар "Уһаһан кодекс тухай" Россин Федерациин Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай асуудалаар Россин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ хандаха тухай асуудал арбан нэгдэхэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхые Арадай

Хуралай Экономикын талаар комитет дурадхаа. Тэрэ дурадхалынь Арадай Хуралай Совет дэмжэбэгүй. Юундэб гэхэдэ, тус асуудал хоёр субъектнүүдэй хуули гаргалгын зургаануудаар байнаар хаража үзэгдөөгүй байба ха юм.

Удаань хунгуулиин Стеклозаводской 63-дахи округто Арадай Хуралай депутатай хунгалтыг мүнгөөр һомолхо тухай асуудалаар Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ Михаил Семёнов мэдээсэл хэхэдэ, Арадай Хурал 100 миллион түхэриг мүнгэ тус хунгалтада һомолхо тухай хэлээ. Арадай Хуралай Совет эрхэ түлөөлэлгынгөө зэргээр бусадшье шухала асуудалнуудыг хаража үзөө.

С. ОЧИРОВ.

Буряад Республика, Улаан-Үдэ, Дээдэ-Онгостой.
Россин Федерациин Буддын шажантанай түб захиргаанай түрүүлэгшэ

Дамба Бадмаевич АЮШЕЕВТЭ.

Эрхим хүндэтэ хамба лама!

Таниие, мүн дашарамдуулан, Буддын шажанда хүзгэдэг Россин бүхы зоние онсо удхатай умараар - Ивалгын дасанай байгуулагдаһаар 50 жилий ойгоор амаршалабади.

Манай нийгэм дотор дэлхэйн шажангуудай нэгэн байһан буддизмын дүүргэдэг үүргэ улам бүри дээшлэнэ.

Эхнэ тайбанай, энэрэл нигүүлэхэлэй, үнэн

зүбэй болон арадуудай бэе бээе ойлголсолгын аша туһада үрэ түгэс ажал ябуулхын тэдыдэ танай дасанда үлзы дэмбэрэл хүсэхыемнай зүбшөөжэ хайрлыг.

Россин Федерациин Үндэһэ яһатанай хэрэгүүдэй болон федеративна харилсаануудай талаар министерство.

1996 оной сентябрийн 13.

ЗАЙН ГАЛАЙ СЭН НЭМЭБЭ

Байгша оной октябрийн 1-д Буряад Республикада зайн галай ба дулаанай элшэ хүсэний сэн Региональн энергетическэ комиссийн шийдхэбэрээр нэмэхэнь. Шэнэ тарифай хоор 100 киловатт час хүрэтэр электрын элшэ нарын туршада хэрэглэһэн хүн нэгэ киловатт часай түлөө 100, 101-нээ 200 киловатт час хүрэтэр "тадабал" - 200, 201 киловатт часаа дээшэ болболнь - 400 түхэриг түлэхэ болоо. Ийгэжэ худадэ ба хотодо ажаһуудаг зайн түлбэри нэгэн болгожо туршишуулагдаба.

Промышленна предприятинуудай, түмэр замай транспортын болон бэшэшье предприятинуудай түлбэри мүн нэмэжэ, тэдэнэр 1 киловатт часай түлөө 397 түхэриг түлэхэ болохой. (урдань 347 байгаа), зарин худөө ажахынхид 132 түхэриг түлэхэ болохой. "Оптовое дэлгүүр дээрэ элшэ түсэний сэнгыг 1,88 дахин

нэмэхэһнээ боложо, Буряад Республика мүнөө 1 киловатт часай түлөө 115 түхэриг түлэжэ, зайн гал худалдажа абана. "ЕЭС Росси" гэжэ акционернэ бүлгэмэй электрын утаһа хэрэглэһэнэй түлөө түлэдэг мүнгэнэй хэмжээн мүн лэ 1,4 дахин нэмээ. Байгша оной хоёрдохи хахад жэлдэ хүлээгдэһэн инфляцийн "мүнгэн" баһал энэ сэн соо ороно", - гэжэ элшэ хүсэний региональн комиссийн хүтэлбэрлэгшэ В. Ботвинкин мэдүүлһэн байна.

Гэбэшье Буряад Республикын Правительство "ЕЭС Росси" гэжэ акционернэ бүлгэмтэй ба Россин Элшэ хүсэний федеральна комисситай хэлсээ баталжа, мүнөө "Иркутскэнерго" гэжэ акционернэ бүлгэмдэ 1 киловатт часай түлөө 115 түхэриг түлэхын орондо 46 түхэриг түлэжэ, зайн гал худалдан абана. Тиймэхээ электрын элшэ хүсэний

түлбэрийн тарифууд республикадамнай ехээр нэмээгүй байха юм.

Дулаанай түлбэри 21 процентээр бага болонхой. Промышленна предприятинууд мүнөө 169740 түхэриг нэгэ геккалорийн түлөө түлэхэ болоо, гэр байрын ба барилгын кооперативууд - 45000 түхэриг.

Нарын түлбэрийн 30 процентынь уридшалан түлэһэн зайн гал хэрэглэгшэд, нарын эсэсэй тоосоондо 15 процент хүнгэлэлтэ абаха аргатай болонхой. Мүн хубийн түлбэри уридшалан түлэгдэбэл, тогтоогдоһон тариф 1 процентээр хүнгэлэгдэхэ. Дулаа хэмжэдэг хэрэгсэл табиулһан хүн, 5 процент хүнгэлэлтэ абаха аргатай.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэлбэлэй албан.

ЗААХАНШЬЕ НАА, ТУҢАЛ ДАА

Манай Оронго нютагай хэлхээ холбооной таһаг нёдондо жэлһээ Улаан-Үдэ хотын хэлхээ холбооной мэдэлдэ оронхой юм. Тиймэхээ хотын пенсионернүүдтэй адли манайшье үбгэд, хүгшэд тус бүридөө 100.000 түхэриг пенси авансаар абаха болоно.

Энээнине хараада абажа, ажахымнай урдань түрэл колхоздоо үни удаан сагта үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаһан, механизатор, луговод, хонишон болон хаалишан ябаһан 10 үбгэд, хүгшэдтөө "Буряад үнэн" газетэдэ захил хэжэ үгэхэ гэжэ шийдхээ юм.

Мүнөөнэй хүндэ сагта багашье наа, энэнь заахан туһаламжа, дэмжэлгэ боложо үгэхэ аабза гэжэ һананабади.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ,
"Оронго" колхозой түрүүлэгшэ.

Ивалгын аймаг.

Сагай уларил

НЭРЮУНЭЙ ХАНА

Үнгэрөөд байһан долоон хоногой туршада республика дотор нэрюун үдэрнүүд тогтожо, хаа хаанагүй намарай ольбон үзэгдэбэ. Баруун зүгһөө ерэхэн нэрюун уларилһаа уламжалан, республикын диалэнхи нютагуудта хура бороо, хойто зүгэй аймагуудта нойтон саһан ороһон байха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын нютагуудта, илангаяа хойто аймагуудта бага зэргээр хура бороо, нойтон саһан орохоор хүлээгдэнэ. Бусад нютагуудта шийг нойтон орохогүй. Баруун-

хойноһоо секундын 9-14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Республикын баруун-урда аймагуудта һүнидөө нэгэ градус дулаан, зарим нютагуудта 4 градус хүйтэн, хойто нютагуудта 10 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр багсаагдана. Үдэртөө хойто нютагуудта 8-13, бусад аймагуудта 13-18 градус дулаан болохо. Алтан намараймнай нэрюунэй хаһа хүрэхэ ерэхэл, даа.

Ц. ЖАЛСАНОВА,
Улаан-Үдын
гидрометобсерваторийн
таһагыг даагша.

“ТҮРГЭДХЭХЭЛ НАНААТАЙБДИ”

НАЯХАН таряа хуряалгын эхилээд байхдаа, манай штатна бэшэ корреспондент С. Тюлюкин Тарбагатайн аймагтай Ехэ-Куналейн таряашадай ажахынуудай Ленинэй нэрэмжэтэ нэгэдэлэй ахмад агроном П. У. МАЛЬЦЕВТАЙ уулзажа хөөрөөдхэн байна.

Тэрэн доро толилогдоо. —Павел Устинович, энэ жэлдэ танай эндэ таряанай ургаса ямар бэ?

—Үнгэрхэн хабар-зунай сагай уларил тиймэшье байгаа гэхын аргагүй. Хожом болотор хүйтэн байгаад, һүүлдэнэ зунай эхээр халуун, хуурай үдэрнүүд тудаж, таряа гандаан алдаа. Тийгэбэшье июль соо ороһон хура бороо ургасада ами үгөөд, мүнөө зарим таряалан дээрһээ яһала бараг ороһон абтахаар гэжэ ханагдана. Сэбэр паарай шэниисэ гектарай 20 хүртэр центнер ургаса үгэхэл зэргэтэй.

Юрэдөө, нёдондойхиһоо бага бэшэ (үнгэрхэн жэлдэ 37 мянган центнер таряан сохигдоо һэн) ороһотой байха аабзабди.

—Хэр хайнаар бэлдэжэ, ямар хүсөөр хуряалгаяа эхилээд байнат?

—Мүнөө сагта эрхимээр бэлдэжэбди гэхэн хэсүүл ааб даа. Олонхи комбайнууднай хуушан. Тийгэбэшье арга шадалаараа тэдэнээ заһабариллабди. Агрегадууде дүршэлтэй механизаторнуудаар бүрдхөөбди. Таряанда орохын

урда тээ бригада бүхэндэ үйлдбэрийн суглаа үнгэргэжэ, ажалай эмхидхэлэй, салин түлөөһэнэй, техническэ болон бусад хангалгын асуудалууде хэлсээ һэмди.

Ажалай түлөөһэн тухай хэлэхэдэ, хадалга, хуряалга дээрэ үдэрэйнгөө даабариисе үлүүлэн дүүргэжэ ябаһан комбайнернуудта түлөөһе 1,5 дахин дээшлүүлхэ гэжэ тогтоогдоо. Хуряалгын дүнгөөр эгээл ехэ таряа сохигһон хүндэ гол түлөөһөнөөһө гадуур 1 миллион түхэриг шан үгтэхэ юм. Хоёрдохы нуури эзэлгэһэдтэ—800 мянган түхэриг, гурбадахы—500 мянган түхэриг шан барюулагдаха байна.

—Хуряалгын түрүүшын дүнгүүд юу харуулааб?

—Дүршэлтэй комбайнернууд Иван Юрьев (нёдондо тэрэ 4500 центнер таряа сохино, ажахы соогоо эрхимлэһэн юм), мүн Валерий Асташов, Михаил Минаев, Сергей Иванов болон бусад эгээн түрүүлэн агрегадуудаа таряалан дээрэ гаргаһаар хаагүй байн хүдэлжэ байна. Эдэнэр гол түлэб таряа баал болгон хадана. Мүн зариманиин сэхэшье хуряана.

Энэ жэлдэ комбайнуудаа хоёр бүлэг болгожэ хубаагаад хүдэлгэнэбди. Агроном мэргэжэлтэй, үнийнэй таряашан Александр Ефимовэй даадаг звено түрүүшын үдэрһөө эдэшлэһэн ешмээн сэхэ хуряжа байнхай. Тэдэнэр даб дээрэ 500

шахуу гектарай ургаса сохино, тоог дээрэ 8000 центнер ороһо оруулаа.

Сохигдоһон таряа зоолгэдэ жолооһод Александр Васильев, Алексей Иванов, Василий Зеленкин, мүн мөөртэ трактортай механизаторнууд Федор Сазонов, Изосим Рымарев гэгшэд хаагүй ябана.

—Ургасаяа саг соонь хуряжа абаха талаар ямар хэмжээ абанабта?

—Энэ жэлдэ хаа хаанагүй таряа хуряалга зааха оройшоо эхилээ гэшээ ааб даа. Тиймэһээ энэ хүдэлмэрийннай болзор охорхон болоно. Хадалга, хуряалгы эршэдхээ, түргэдхөөгүйдэ аргагүй.

Энээн дээрһээ ажалай бүтээсье дээшлүүлхэ, бүхы техникые шадаал хаа хаагүйгөөр, дүүрэн хүсэндэнэ хүдэлгэхэ зорилготойгоор ажалай түлөөһэндэ, урмашуулгада мүнгэ ехэ гамнахгүйбди. Ургасаяа гээлтэгүйгөөр түргэн хуряжа абалбайн, энэ гаргаша хүсэд харюулагдаха ха юм.

Тэрэшлэн таряалан дээрэ хүдэлжэ байһан комбайн, машинанууде хаагүй ябуулахаар, заһабари хэхээр тусхай механизатор-заһабарилагдаа звено бүхэндэ табигданхай. Шухала хүрэтэй запас зүйлнууде бага-сага бэлдээбди. Шэнгэн түлшэ, тоһодолгын хэрэгсэл хуряалгын үедэ хүрэхэ бии.

Юрэдөө, хура бороогой ходо дан ехээр орожо хаатуулаагүй хаань, таряагаа бараг саг соонь абаха аабзабди гэжэ ханагдана.

—Павел Устинович, хайн даа. Харюусалгата халуун хүдэлмэриэ амжалтатайгаар үнгэргэхыетнай хүсэе.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын аймагуудай (Ахын, Баунтын аймагуудһаа бэшэн) ажахынууд таряанайнгаа шэнэ ургасые түлэг хадажа, хуряжа байна.

Байгша оной хабар-зунай сагай уларил таарамжагүйшэг байһанһаа боложо, олонхи нютагуудта таряан хожомхон болотор эдэшлээгүй, ногоон байгаад,

үнгэржэ байхдаа, таряандаа хая ороод байха гэшэмнай ханаа зоборитойшо. Хадалга, хуряалгын эршэ, дэлисые эрид түргэдхөөгүйдэ яашье аргагүй гэжэ В. М. Осодоев хэлэнэ.

Эгээлехээр ханаата болохо асуудал гэхэдэ комбайн, машинануудай хүртэһэ тэдэндэ хэрэгтэй шэнгэн түлшэ, тоһодолгын хэрэгсэлэй нөөсэ ааб даа. Энэ талаар байдал ямар гэшээб гэжэ тус

ТҮРҮҮШЫН ДҮНГҮҮД ЮУ ХАРУУЛААБ?

хадалга, хуряалга урда жэлэйхиһээ зааха орой эхилээ. Буряад республикын Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министерствын мэдээһэнэй ёһоор, нёдондо энэ үедэ бүхыдөө 37,1 мянган гектарай таряан унагаагдаад, 16,5 мянган гектарынь хуряагдаад байгаа хаа, мүнөө сентябриин 13-най мэдээгээр 31,4 мянган гектарай ургаса сабшагдаад, 15,2 мянган гектарайнь таряан сохигдоо.

Саашадаа хура бороогой орожо хаатуулаагүй хаань, олонхи аймагуудай ажахынууд ойрын үдэрнүүдтэ нёдондойнгоо хэмжээндэ хүрэхэ аргатай гэжэ һүүлэй дүнгүүд гэршэлнэ. Бүхы дээрээ таряа хадалга, хуряалгын эршэ муу бэшэ.

Республикын Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министерствын таһагай начальни В. М. Осодоевой хэлэһэнэй ёһоор, Эдын, Баргажанай, Хурамхаанай, Кабанскын аймагууд нёдондой энэ үеынхиһөө ехэ газарай ургаса хадаад, хуряагаад байна. Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хяагтын аймагуудһе баһал ойрын үдэрнүүдтэ гээгдэлээ хүсөөхэ аргатай.

Харин Яруунын, Загарайн, Ивалгын, Тарбагатайн, Түнхэнэй, Хориин аймагууд хаяшаг лэ таряагаа хуряжа эхилээд, урда жэлэйхиһээ горитойгоор гээгдэжэ ябана. Тийхэдэ хая болотор Хэжэнгын аймагта нэгэшье гектар таряан хадагдаа, хуряагдаагүй байгаа.

Мүнөө сентябриин тэнгһээ

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДА ТАРИАНАЙ УРГАСЫН ХА ХУРЯАГДАЖА БАЙҢАН ТУХАЙ
1996 оной сентябриин 13-най мэдээн

Аймагууд	Бүхы таряа- лгын (гектараар)	Тэрэһинээ ха- дагданаһинь (гектараар)	Хуряагдаа- һинь (гектараар)	Таряа- лгын (гектараар)
Баргажанай	10.075	2232	1705	
Бэшүүрэй	17.485	1175	455	
Эдын	37.565	6885	7197	
Яруунын	18.437	785		
Загарайн	11.083	360		
Захаамнай	2761	1039	391	
Ивалгын	5027	127	110	
Кабанскын	20.901	4273	2780	
Хурамхаанай	14.301	3180	3180	
Хяагтын	27.009	1920	690	
Мухар-Шэбэрэй	25.916	8302	100	
Хойто-Байгалай	150	150	150	
Сэлэнгын	11.699	440	230	
Тарбагатайн	14.338	225	225	
Түнхэнэй	11.349	315	312	
Хориин	14.891	100		
Хэжэнгын	13.176			
Прибайкалийн	4804			
Ахын	250			
Баунтын				
Республика бү- хыдөө	261.217	31.465	16.150	

Үшөө дахин пенси тухай

ТУСХАЙ МЭДҮҮЛГЭЭР ҮГТЭХЭ МҮНГЭН, ЭДЕЭ ХООЛ

Буряад Республикын Арадай Хуралай бага зал соо республикын теле-радио компаниин, газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй хүн зоние социальна талаар хамгаалгын асуудалаар харюусадаг хүтэлбэрлэгшэд уулзалга үнгэргэбэ. Уулзалгада Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А. Ч. Нимаева, республикын хүн зоние социальна талаар хамгаалгын министр С. Г. Ефимов, республикын пенсионно жасын управлениин начальнигай орлогшо А. А. Иванова, Улаан-Үдэ хотын районнуудай ветерануудай советүүдэй түрүүлэгшэнэр хабаадалсажа, журналистуудай табиһан асуудалуудта харюусаба.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө республика дотор пенси, салин хүлһэ түлэхэ мүнгэн үгы. Тиймэһээ манай Правительство үндэр наһатай зоноо тэдэхын зорилгоор, багашые хаань, 100 мянган түхэригтэй аванс үгэхөөр шийдэһэн гэшээ. Бага пенси абадаг, олон үхибүүдтэй ганса бэе эхэнүүдтэ энэмнай жааханшье хаа, туһа нэмэри боложо үгэнэ. Тийн гһээ зарим газетэнүүдтэ энээнине буруу тээшэн тайлбарилһан мэдээсэл хэблэгдэнэ. Энэ хадаа баян дэлгэр байдалтайшуулай бидэнэрие муушалһан хэрэг болоно. Пенсионернүүд дуртай хаа энээхэн мүнгэнһөө түрүүшын хэрэгсэлэй эдээ хоолоо абахын тула бидэнэр оролдоһон байнабди. Журналистууде энэ асуудалые зүбөөр тайлбарилжа, хүн зондо ойлгуулхыень гуйжа байнабди,—гэжэ Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А. Ч. Нимаева уулзалга нээхэдэ хэлэбэ.

—Юун болоод, яахадаа иимэ муу байдалдаа оробо гэшээбиди?—гэһэн асуудалда Буряад Республикын пенсионно жасын управлениин начальнигай орлогшо А. А. Иванова: “Республикын предпритиууд, эмхи зургаанууд пенсионно жасада ехэ үритэй болонхой. Байгша оной июлийн 1-нэй байдалаар 1

триллион 655 миллион түхэриг мүнгэн тоологдоно. Энэ мүнгэнэй тэхэрюулэгдэбэл, пенсионернүүдтэ саг соонь пенси түлэхэ байһамнай элитэ. Мүнөөдэр хүрэтэр олон предприти, эмхи зургаанууд зээлиез түлэнгүй. Гансахан август нарада бидэнэрэй жасада 79 миллиард түхэриг мүнгэн ороод байха ёһотой аад, мүнөөшье болотор оруулаагүй. Эндэ хэд бидэнэртэ мүнгэ түлэнгүйб гэхэдэ, локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй, авиационно, судна-бүтээлгын заводууд, прибор-бүтээлгын нэгэдэл, “Нарин сэмбын мануфактура” гэжэ акционернэ бүлгэм, бусад олон предпритиууд болоно. Эдэнэрие баһал ойлгохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, алишье предприти дүүрэн хүсөөрөө хүдэлнэгүй. Тиймэһээ хаанаһаа мүнгэ олохо гэшээб гэхэ мэтэһэлэн хүндэ хүшэр шийдхэгдээгүй асуудалууд гараһаар үнийнэй. Тийхэдэ гүрэнэй бюджетһээ мүнгэ абадаг эмхи зургаануудһаа, республикын ой модоной ажахынуудһаа, Улаан-Үдэ хотын захиргаанһаа баһал мүнгэн ороногүй. Эдэ бүгэдэһөө боложо, пенсионүүд саг соогоо түлэгдэнгүй”.

—Республикын зарим газетэнүүдтэ бидэнэрие муушалһан эдэб эсын статьянууд толилогдоно. Энээнһөөнь үбгэжөөлнүүдэй

гомдохоһоо ондоо хэншье баринштахагүй ха. Хараад, тоолоод үзэхэдэ, мүнөө эгээл бага пенси 263 мянган 490 түхэриг болоно. Тийхэдэ гэр бүлээс тэжээдэг нүхэрөө алдаһан ганса бэе наһатайшуул 235 мянган 660 түхэриг абана. Мүнөөнэй дэлгүүрэй хүндэ сагта энэмнай мүнгэн гэшээ гү? Тиймэһээ пенсионернүүдтэ 100 мянган түхэриг авансаар үгэхэ гэжэ шийдэһэн хэмди. Энэ мүнгэ абаха дуратай хүн социальна хамгаалгын таһагта орожо, мэдүүлэг бэшэжэ болоно. Энэмнай пенсионер бүхэнэй өһөдэһинь лэ дуран болохо ёһотой. Энээнһээ гадна, шухала хэрэгтэй эдээ хоол баһал зээлээр гэхэ гү, али һүүлдэ пенсиһөөнь даража абахаар худалдаха болоһон байнабди,—гэжэ республикын хүн зоние социальна талаар хамгаалгын министр С. Г. Ефимов тайлбарилһа.

—Түрүүшын ээлжээндэ, шухала хэрэгтэй эдээ хоол хаана, али магазинуудта наймаанда гарахаб.

—Улаан-Үдэ хотын гурбан райондо хамтадаа 16 магазин нээгдэхээр хараалагдана. Магазинууд соо хилэмэн, сай, даһан, саахар, хүрпээ, гурил гэхэ мэтэ эдээ хоол наймаалагдаха. Эдэ бүгэдэ хадаа саг зуурын хэмжээн гэжэ ойлгохо шухала,—гээд Лидия Чимитовна хэлэнэ.

Журналистуудай уулзалгада хабаадаһан Советскэ, Железнодорожно районнуудай ветерануудай советэй түрүүлэгшэнэр А. Л. Болдонов, Я. П. Скарбовский гэгшэд үгэ хэлэхэдэ, өһөдэ өһөдэһингөө районнуудай пенсионернүүдтэ шэнэ гуримаар яагаад туһаламжа үзүүлхэ тухайгаа хоёрэжэ үгэбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Ниитын эмхинүүдтэ

“ЭТИГЭЖЭ ЯБАНАН ХЭРЭГТЭЭ УРБААГҮЙБ”,

гэжэ А. В. Потапов “Социальна үнэн зүб байдалай түлөө” гэхэн хамтаралай түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, мэдүүлээ хэн.

Россин Президентын хунгалтын үнгэрһөөр үнишье саг болоогүй. Түүхын баримта болоһон энэ үйлэ хэрэг олоной ухаанда мартагдажашье захалаа. Бүхы хунгагшадай 60 гаран процентын хахадһаа шүүд үлүүхэнийн Б. Н. Ельцинэй түлөө дуугаа үгэжэ, тэрэ Россин Президентээр дахинаа хунгагдаа хэн. Наяхан гүрэн түрье хүтэлжэ байһан коммунист парти хамаг юумээс алдаа, хашалга, хардалгада ороо. 11 миллион гэшүүдтэй байһан энэ партиин зэргэдэ мүнөө балайшье олон хүн тоологдохоёо болёо. Тиигэбэшье гол түлэб наһатайшуулааа бүридэһэн КПРФ мүнөө Росси дотор, мүн манай Буряад Республикадашье эгээл олон гэшүүдтэй парти байһаар.

Хунгалтын үедэ байгуулагдаһан арадай патриотическа хүснүүдэй хамтаралай ба тэрэнэй бүридэлдэ ороһон “Социальна үнэн зүб байдалай түлөө” гэхэн блоготой гол хүснэний болохо коммунистууд, Президентын тушаалда кандидат Зюгановай түлөө горитойхон идхалгын хүдэлмэри ябуулжа, Буряад орондо тэрэниие түрүүлүүлжэ шадаа хэн. Мүн тиихэдэ энэл блоготой гэшүүд Россин Федерацийн Федеральна суглаанай депутатаар ба Буряад Республикын Президентээр урдандаа Коммунист партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь ябаһан А. В. Потаповые хунгаха хэрэгтэ шийдэхы үүргэ дүүргэһэн байна. Тус блоготой гэшүүдэй ашаар А. В. Потапов хунгагдаһан юм гэжэ үшөө дахин онсолё.

Тэдэ А. В. Потапов Россин Президентын хунгалтын үедэ Б. Н. Ельциниие сэхэ дэмжэжэ, тусхай хандалгаар республикын арад зондо энээн тухайгаа мэдүүлээ бэлэй. “Бата байдалтай хүсэтэй гүрэн болохын тула, мүн шэнэдхэн хубилалгын замаар гүрэниие хүтэлхэ, тэрэниие баян, хүгжэлтэ түгэс болгожо шадаха, реформонуудай гол шэглэл сахин, тэрэндэ горитой хубилалтануудые оруулха дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэтэй Россин гүрэниие саашадань зохёон байгуулха талаар эбтэй эстэй ажал хүдэлмэри урданай хүдэлэ”, - гэжэ тэрэ хандалга соонь хэлээтэй хэн.

Тэрэнэй энэ ябадалы илангаяа үндэр наһатайшуул, үнийнэй коммунистууд, “Социальна үнэн зүб байдалай түлөө” гэхэн блоготой гэшүүд ойлгоогүй, эрид буруушаһан, шүүмжэлһэн байха юм. Тиимэхээ А. В. Потаповай энэ блоготой түлөөлэгшэдтэй уулзахада, ямар түхэлэй хөөрөлдөөн болохо гэжэ тухайлахаар лэ байгаа хэн.

Үнэхөөрөөшье, тиимэ байгаалдаа. Үгэ абажа, урда гараһан Б. Рубан, А. Ендрихинский, Г. Миронова, В. Шабанов, И. Бодогоев, Т. Санжиева, Г. Жибоедов, В. Ляхова гэгшэд Россин Президент Б. Н. Ельциниие, гүрэнэй социальнo-политическo-экономическa байдaлыe, мүн наа болотор коммунист байһан А. В. Потаповые, тэрэнэй “хамтын хэрэгтэ урбаһаниие” эрид шүүмжэлжэ, гол түлэб тэдэнэйл хүсөөр дэжүүлэгдэн, депутат, Президент болоһон А. В. Потаповта хатуу, шэрүүн үгэнүүдые хэлэжэ, олон тоото асуудалнуудта харюусахынь дурадхан байгаа.

Социальна хамгаалгын, экономикын, хүдөө ажыхын, финансын ба промышленностиин министрүүдэй мэдээсэлүүдые-шагнахынь А. В. Потаповай сугларагшадта дурадхахада, уулзалгада хабаадагшад тэдэ ямаршье шэнэ юумэ хэлэхэгүй, тиимэхээ өөрөөл харюу баригты гэхэн нэгэн ханамжатай байгаа. Ушар тиимэхээ 4 холо гаран часай туршада болоһон энэ уулзалгын түгэстэ А. В. Потапов асуудалнуудта харюусаа, абаһан шийдхэбэри тухайгаа тайлбари хэлээ.

- Бүхы наһандаа этигэжэ ябаһан хэрэгтэ би урбаагүйб, - гэжэ А. В. Потапов сугларагшадта мэдүүлбэ. - Социал-демократиин шэглэл барижа захалһан Г. А. Зюганов таниие мэхэлнэ. Тэрэнэй программые би буруушаанаб. Мүн республикын сааманхи хүгжэлтые, хуби заяае хараада абан, би Ельциниие дэмжээ хэм, - гэжэ сугларагшадта тэрэ хэлэбэ.

Иигэжэ хэлэхэдэнь, уулзалгада хабаадахаяа олоор ерэнэн үбэд, хүгшэд, блоготой эдэбхитэд шаг шууяа табин: - “Нюрга руумнай хутага шааһандаа ябадал хээт”, “Бидэ энээниие хүлсэхэгүйбди”, “Манай этигэлые харюулаагүйт”, “Урбаһан ябадал энэмнай” - гэхэхээ эхилээд байраһан хүхирэлдэхэ, гүрэн бодоод хашхарха ушарнууд олон байгаа бэлэй.

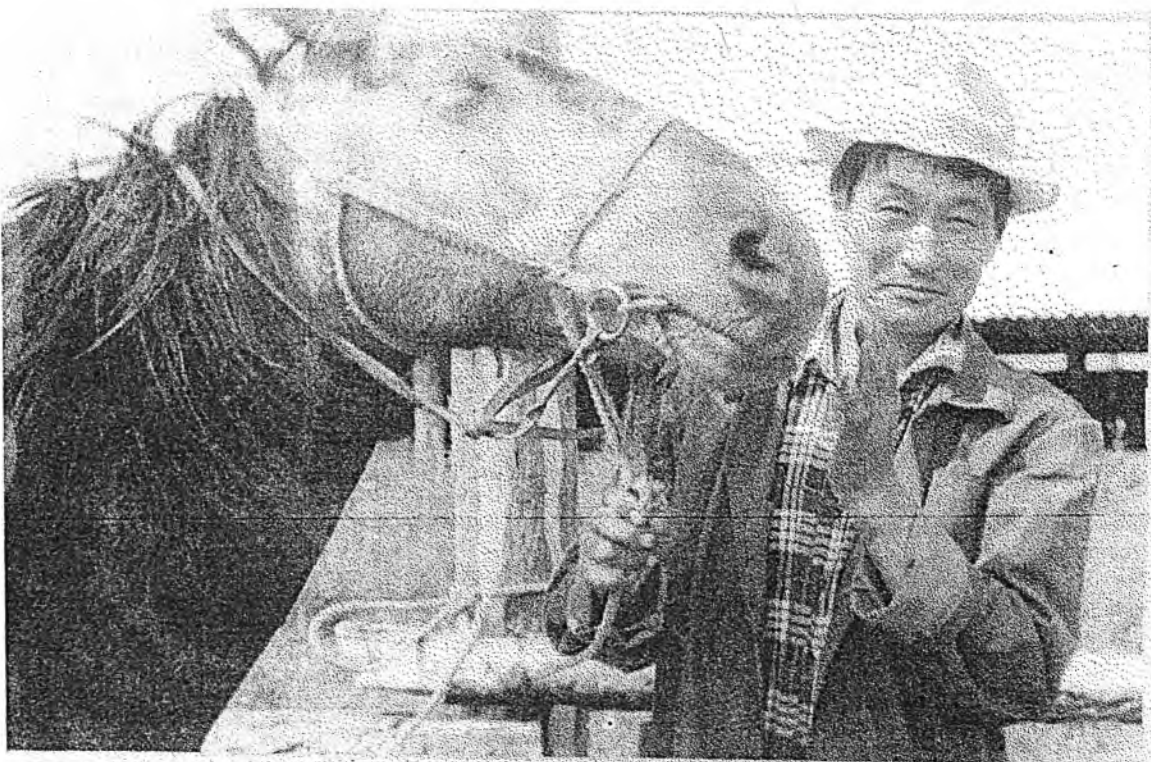
Гүрэн доторхи байдалһаа хүндэ болоһон сагай шэнжэ юм гү, али юунһээ юм, хүн гээшэ хэрзэгы шэрүүн болонхой гэжэ баран харана ёһотойт. Хараал хэрүүлээ хамаагүй хаанашье дэлгэхээр бэлэн.

Энэ уулзалга тухай республикымнай олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ хэлэгдээ, бэшэгдээ хэн. Тиимэхээ тэрэ бүгдэе дабтаад яахамнайб. Эндэ гол түлэб нэгэ иимэ ажагалта хэжэ болохоор ха. Буряад Республикын Президентые дахинаа хунгаха сагнай балай холошые бэшэ - хоёр жэлһээ. Тиимэхээ тэрэ сагай дүтэлхэ бүри политическэ байдалай бүри “халажа” захалхань дамжаагүй. Мүнөөнэй Президент А. В. Потаповай эдэ бүгдэхөө “холо байхагүйн” мэдээжэ. Мүн тиихэдэ тэрэнэй ажал хэрэгүүдые энэл блоготой зүгһөө эрилтэ ехэтэйгээр, шүүмжэлэн хараха байһанинышье ойлогсотой. Тиимэхээ А. В. Потапов тус блоготой зүгһөө балай ехэ дэмжэлтэгүй болобо хаш. Энээн тухай уулзалгын үедэ үгэ хэлэгшэд тодорхойлон онсолё хэн.

“Этигэжэ ябаһан хэрэгтэ би урбаагүйб. Таанадай найдалые харюулахаа арсаагүйб”, - гэжэ А. В. Потапов уулзалга дээрэ тоб байса хэлээ. Энээниие ойлгохоор гү?

В. ШАГДУРОВ.

Түрэл нютагтаа түрүү зэргэтэй

АЖАЛША АЛДАРТАЙ АХА ДҮҮНЭР

Айл бүхэнэй үри хүүгэд эхэ, эсэгынгээ ажалай зүргөөр ябажа, булта хүдэлмэришэ бэрхэ хүнүүд болоод, нютаг нутадаа суурхаа наа, эхэ, эсэгын жаргал, омогорхол ааб даа.

Эгээл энээн дээрэхээ ажалша бэрхэ угай зон, үхибүүднышье тиимэ хүнүүд болоо гэжэ али нэгэ айлхай тухай дуулахада, шэхэндэ уриханаар соностоодог.

Эгэтын-Адаг нютагташье эхэ, эсэгэхээ эхилээд, бүхы гэр бүлөөрөө үнэн шударгыгаар хүдэлдэг зон олон юм. Үе сагай түргэн эрьюулгэ соогуур олонхи айлууд үхибүүдээ хүл дээрэн гаргажа, “гарын ганзагада, хүлын дүрөөдэ хүргэхэдөө”, тэдэнэйнгээ наһандаа хэжэ ябаһан ажалые үргэлжлүүлэхэдэнь, эхэ, эсэгэнэрынь баясадаг, омогорхдог бээ.

Жэлнээ болгон, аха дүү хоёр Булат, Сергей Цыдыповүүдые абаад үзсэ. Эдэмнай эхэ,

эсэгынгээ уг дахажа, ажалша бэрхэ зон болонхой гэжэ нютаг соо үнийнэй хэлсүүлдэг. Булат Нимаевич Цыдыпов түрэл ажахыдаа олон жэлдэ хонишноор амжалтатай хайн хүдэлнэ. Тэрэнэй нүхэр Соёл Цыренжаповна Лыгденова баһал хонин ажалда хүдэлһөөр муу ябаагүй. Энэ ажалша бэрхэ айлхай жэлһээ жэлдэ эхэ хонидһоо хурьга олоор абажа, нооһошье горитой хайшалжа, колхозойнгоо гол халбарийн нэгы арьбадхаха хэрэгтэ бага бэшэ хубита оруула. Мүнөө жэлдэ тэдэнэр зуун эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаад, томо болгоо. Үнгэрэгшэ зундаа хурьгадын тобир хайн боложо, үдэр бүхэндэ шэгнүүрээ дээшлүүлжэ гараа. Хонидыншье баһал тарган ондо ороод, эртэхэн нооһоо хөөржэ, хайшалаалгын болоходо, тэдэн тус бүриһөө

3,5-4 килограмм нооһо үгөө хэн.

Тобшолбол, энэ жэлдэ эдэнэр хурьга абалгаар, нооһо хайшалаалгаар урдань табигдаһан түсэбөө дүүргээ.

- Эхэ хонидоо хурьгад-наань илганаар, тэдэнэ хайнаар адуулжа, хүшлүүлээд, искусственна аргаар үрэ-жүүлгэдэ бэлдээд байнабди. Мүн ерэхэ үбэлдөө нүрэгэйнгоо эдихэ үбһэ тэжээл бэлдэхэхэ, үбэлэй байра заһабарилха, түхээрхэ ажал яашаха нэм даа. Бүхы жэжэ-божо ажалые Соёл Цыренжаповна нүхэрни хэжэ гараа. Харин бидэ эршүүл тон хайн шанартай үбһэ хурьяжа абахые оролдонобди. Ган гасуур, хүйтэншгэ уларилтай хабар, зун байгаад, сабшалангай ногоон хожом болотор муу байгаа. Тиигэбэшье наань, хэрэгтэй үбһээ абаха аабзабди, - гэжэ Булат Нимаевич тээсгэн зун уулзахадам хэлээ хэн.

Тэрэнэй дүү багашаг бээтэй, шуран солбон янзын, Сергей Нимаевичтай баһал тиихэдэ танилсаа бэлэйб. Сергей гэр бүлөөрөө жэжэшгэ түлгэ хонидые харуулагдаг юм. Отарын ахалагша хонишон тэрэнэй нүхэр Тамара Мархадаевна Гомбоева болоно. Эбтэй эетэй, хоорондоо тэгшэхэн, зохид харисаатай, ажалайнгаа жолоо бахим бариһан энэ айлхай баһал амжалтатай, туйлаалтатай хүдэлдэг зон. Нүрэгөө бараг хайн ондо оруулжа, хүхэ ногоон дээрэ гаргаад, зундаа бэлшээрин шэмэ абхуулжа, түлгэнүүдээ яһала таргалуулжа, үбэлжөөндэ оруулхые оролдонод. Үбһэ хулһаяа нөөсэлжэ абаха, үбэлжөөндэ бэлдэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэриее жэншэдгүй саг соонь хэнэ.

Тиигэжэ Сергей Булат ахатандаа адли үнэн шударгыгаар хүдэлхые, эхэ, эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлхые баһал эрмэлзэжэ ябадаг хүн гэжэ ойлгохоор. Аха дүү хоёр, мүн тэдэнэй үри хүүгэдшье нютаг нутадаа хүндэтэй, урагшатай, хайн ябаг лэ даа.

Э. БУДАЕВ, хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ хонишон Булат Цыдыпов. Тэрэнэй дүү Сергей.

Авторай фото.

Яруунын аймаг.

(Үргэлжлэл. Эхнийн сентябрийн 14-нэй, 17, 18-най дугаарнуудта).

НАНЗАТ ЖОЛООШОНОЙ ХӨӨРӨӨН

Айн баруун тээ дүүрээд, сэрэгэй частьнуудай зүүн тээшээ ошоожо ябахан саг. Энэ замдаа манай ниислэл хотодо тэдэ тогтодог байгаа. Кабинадаа "Берлинская" гэжэ бэшээтэй соол шэнэ машинанууд харайлгалдажа ябаха. Түб хотын гарнизондо хэмгүй олон шэнэ машинанууд ерээд байба. Буряад талын хонин хүрэг шэнги олон хэн гэжэ юумэ хэтэрүүлдэг хүнэй хэлэхээр хэн. Манай буудаг айлай хашаагай газраа нэгэ шэнэ машинатай сэрэгэй гурбан хүбүүдтэй ушарбаб. Хүл хөөрсэг саг байгаа, тархишье барагаар юумэн худалдаан болодог байхан юм. Өөрөө фронтдо ябахан, зүрхэтэйб. - Намда запасной частьнуудые худалдагты, - гэбэб.

- Юун хэрэгтэйб? - гэбэ нэгэнийн.

Жэжэ божо частьнуудые тооложо байтараа:

- Намда шэнэ ГАЗ-ай мотоор хэрэгтэй, - гэбэб.

- Зачем тебе мараться. Целиком машину бери, - гэбэ нэгэ хүбүүнийн. Тиигээд наймаагаа хэлсэбэбди.

- Манда спирт хэрэгтэй, мүнгэ үгэлсэнэ аабзаш даа, - гэбэ.

- Хорошо, нүгөөдэр эндээл уулзуужамди, - гэбэ нөөргөө Хэжэнгээс бусабаб.

- Тэды шэнээн спирт, 5000 түхэриг үгөөд, машина андалдаа, - гэхэдэм:

- һү-үү, юу хэлэнэ гэшээбши. Баригдаа, бултадаа толгойгоороо ошохолди, хайрлыш, - гэбэ колхозойм түрүүлэгшэ Мункин.

Байза, яалтайб. Машина яар муу, ходол зобохош. Үгы даа, андалдахал ябуулга хэхэ байна гэжэ шидээд, ямар арга бэдэрхэб гэжэ байтараа:

- Талханай машина, сеялкенүүдые абагты гэз хэн - гэбэб.

- Тиигээ наа, нэгэ сараа гаргаад, Тоботоёо город ошыш даа, - гэбэ түрүүлэгшэ.

Город ошоод, сарайнгаа мяха худалдуулаад, мүнгэтэй болоод наймаагаа хэбэб. Сэрэгэйм хүбүүд ерээ. Шэнэ машинингаа кузов, капот юумыень - газра талынь хуу абажа хэлгээдхөөбди. Тиихэ зуураа моторойн (сэрэгэй машинин) номер хуурайдаад, үгы болгообди. Тэрэнээ заводтоо абаашаад, номер сохюулаад лэ, мүнөөхил заводтоо заһуулан машина болгоодхөө ха юм биб. Үгэндөө тэрэмни хуушан торхотой, шэб шэнэ машина болоо. Эрыюулжэ заводилдаг машина аад, стартераар заводилагдааг болоходонь, хүнүүд һэжэглэжэ эхилээ бшуу. Тиигээд милицийн зургаанда гомдолгүй ороходонь, Ламухин начальнигынь ерэжэ үзөөд, хараад ошоо хэн.

Мухаридагта хабаатай юунышье үгы: запасной частьнууд, бензин, тоһодохо зүйлнүүдхээ эхилээд булта хомор, олдохонь бүришье бэрхэтэй - иимэ саг байгаа. Хоёр бухаанха хилээмэнхээ бэшэ эдикэ юушыггүй Мункин

түрүүлэгшэтээс город лэ ошохобди. Дайн дүүрэжэ байхан саг. Колхозой хэрэгээр (эдэ хэрэгсэлнүүдые бэдэрхэхээ гадна бэшэшье хэрэг дүүрэн хэн бээ) городто энэ тэрэ тушаалтадта түрүүлэгшэмни орохо, саарһа бэшүүлжэ абахадаа, юу-хээ үгэхөөр тэдэниие найдуулха. Хара гимнастёркынгоо зүүн хармаанһаа саарһа гаргахадань, зуун солхообой червонец ходо хабтаганажа харагдаха. Энэ мэтээр ябаһаар, һэжэглүүлхээр бариһаар яһала һайн машинатай болоо бэлэйлди, - гэжэ Нанзат

зобоо хүн аабзаб даа. Эдэ бүгэдые утаар түүхэлээд яалайб. Юрэдөөл, газетэдэ ёһотоор бэшэдэг болотороо нилээдгүй хүлһээ адхаха, һайншые, һаарагышье юу-хээ үзэхэ саг болодог хэн даа. Журналистика гэшэмнай өөрын хуулитай, заабаринуудтай (жанртай) зохёохы ажалтанай, нэгэ һалбари ааб даа. Манай үеын, бидэнһэрхээ урда тээхи үеын гуурһашад редакцинуудта сэхэ хүдэлжэ, бага зэргын дүршэлтэй болоһон хойноо партийна болоод дээдэ хургуулинуудта журналистикын эрдэмдэ

тогтоол 1946 хэн гү, али 1947 ондо гараһан юм. Хүдөө ажалай техникэ муугаар хэрэглэгдэнэ, зарим частьнуудын хаяатай хэбтэнэ гэхэ зэргын дутагдалнууд тэрэ тогтоол дотор гэмдэглэгдэһэн байгаа. "Предпужнигууд ямараар хэрэглэгдэнэ хаб гэхэн мэдээсэл-сигналдүтын МТС-һээ телефоноор дамжуулыш-аа" гэжэ Шэтэһээ редакциин хүдөө ажахын таһарһаа Жданович намда хонходобо. Амаралтын үдэр байгаа. Агинское тосхонһоо 7-8 модоной зайтай Агын МТС ошобоб.

Хашаан эбдэрхэй байһан һааб даа. Предпужник гэшыень хаанаһаа мэдэхэ хэн-

дые редакцияда асарха, хахад нара тухай эндээ эрьмдэхэц город соогуур даабаря үгэхэдэн, нэгэ юумэ эрьмдэхэ асархаш.

"Буряад үнэн" газетын редакцияда олон жэлдэ хүдэлэгдөө. Энэ үе соо эдэбшэ һониншые, һургаалтайшые үйзэ хэрэгүүдтэй ушарагдаа, бэрхэшээлнүүдые дабахашье саг байгаа һаабза. Ородоор ормогложо ябатараа гэнтэ буряадаар бэшэхэ гэшэмнай тиимэ һанаанай хэрэг бэшэхэ байдаг хэн, түрэлхи хэлээ мэдэхэшые һаа. Эдэниие хуу дурдахын аргагүй байна. Гуурһашадай ажал полиграфистнуудтай холбоотой.

"Буряад үнэнэй" 75 жэлэй ойдо

ГУУРЬАНАЙ ҮЗҮҮРТЭХИ МҮРНҮҮД

(Корреспондентын дэбтэрһээ)

жолоошон 1962 ондо хөөрэгшэ хэн.

БЭЛЭН АЖАЛ ГЭЖЭ БИИ ГҮ?

Хүнгэн аад, ехыдаа мүнгэ түлэдэг газар дэлхэй дээрэ бии юм ха гү. Бү мэдэе. Зон өөрынгөө ойлгомжоһоо энэ асуудалые тайлбарилуужан лэ даа. Далаад ондо хэн ха. Манай хүхүүрэй нэгэ эхэнэр хүрыгэнэйдөө айлшалжа ерээ хэн. Багадаа сугтаа наадажа үндыһэн хадаа манайда хүрөө һааб даа.

- Ажал хээгүй хүн гэшээ аабзаш даа, ямар юумэнһээ зүдэрхэ, хүгшэрхэ һэмши даа, сула ябана ха юмши даа, - гэбэ Дулмажаб хээтэй мэндэшлэмсээрээ.

Харюусабагүйб, энэ хэлээшын удха ойлгооби. Саарһа, гуурһа баряад лэ...

Саарһа гуурһа баряад гүйлгэхэ мэргэжэл өөрөө шэлээгүй хүм. Багша болохо хүсэлэнтэй хэн тула Буряадай багшанарай институтта ороод байтарни, дайн дажар эхилбэ. Нютагаашье хүрэхэ ээдгүй болоходоо, танил басагантаяа Ээдын аймаг гаража, райОНО-до 6-7 нара хүдэлөөд, нютагаа ошобоб. Уданшыегүй Агын округой "Агинская правда" газетэдэ харюусалгата секретаряар ажаллаха болобоб. Партиин гэшүүндэ кандидат хүн хадаа ошохо гэхэн руун ябаа һаабзаб. (Яагаа жэгтэйб, Петропавловкада ойро зуура хүдэлхэдэм, аймагай газетын редактор Киреев "редакциямнай ерышэ, хүнүүд дутуу" гэз бэлэй.)

Иигэжэ 1942 оной зун газетын, бусадшые ажалай (зунай амаралтын үедэ колхозойнгоо үбһэндэ ябахаһаа бэшэ) дүршэл мэдэхэгүй хүн редакциин богоһо алхагдаа хэн. Багшалжа ябаһанаа редактораар табигдаһан Акшааһаа ерэхэн П. Шеломенцев гэжэ хүн байгаа. Корректор Нина Шустова бидэ гурбан газетэ гаргаха зомди, минийшые нэмэри ноль һааб даа. Эндэ богонихон мэдээсэлшүү юумэ ормоглотороо нилээд удаан

һураһан байхабди. Хаража ябахада, бодото ажал дээрэ - редакцинуудта гуурһаа нугалжа, лабханаар барижа хүнүүд һурадаг гэжэл тобшолхоор юм. Ямар бэ даа доторой онсо шэнжэтэй оншо, өөрын хоолой хүн бүхэндэ байдаг аа гү гэжэ адаглагдааг. Газетын хүдэлмэрилэгшэд ямар нэгэн һалбаряар мэргэжэжэ бэшэдэг болоо һаа, темэнүүдээ гүнзэгыгөөр харуулжа шадаха хэн. Тээд тиимэ арга боломжо районуудай газетэнүүдтэ байхагүй, гэхэхээ байтагай дэлгүүрэй долгин соогуур мүнөө эдэнэрэй амидархань хэлсээтэй болонхой бээз.

Арад зоной ажал, байдал һуудал харуулха гэхэн хойноо редакциин даалгабаряар корреспондент хаа-хаагуур ябадаг ажалтай гэе. Корреспондентын үүргэ, уялга, арга боломжонууд олон янзын, эдэбшын үйлэ хэрэгүүд эндэ гараха. Энээн тухайда дэлгэрэнгыгээр ярихын аргагүй. Энэ тусгаар темын асуудал мүн. Корреспондентнүүдые хүлээдэг газар үсөөн байдаг гэжэ бүгэдэндэ эли. Гэр доторхи буруу булшан, худал хуурмагые газра тээшэнь гаргаха дуратай хүн байдаггүй бээз. Тиимэ хадань корреспондент хүн эдэбшын байдалда орохоёо ойлгон татажа ябадаг байха. Магтуулжа һураһан колхозой түрүүлэгшые халта шүүмжэлээ һаа, һалахагүй хараал һэхүүлдэ орохош, дээгүүр доогуур гомдол бариха, хашартай юумэн болохолэ. Нэгэ иимэ ушарта аяар 1946 ондо орогдоо хэн. Лазогой нэрэмжэтэ колхозой хабарай тарилга дээрһээ шүүмжэлтэй багахан мэдээсэл "Забайкальский рабочий" газетэдэ толилуулбаб. Тэндэ һаа корреспондентнь болоод ябааб. Тэрэ колхозой түрүүлэгшэ Агинское һууринай үйлсэдэ байлгаад, намайе сохин алдажа байгаад хараагаа бэлэй. Агын округой зургаануудай хаяада шахуу оршодог хитад огородшонтой колхоз юм хэн. Дарганартай һайн харилсаатай байһан юм һаабза.

Хүдөө ажахые һэргээн хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гай, правительствын хамтын

биб. Тэндэ нэгэ хүнэй дайралдахадань:

-Предпужнигууд гэшээтнай хаана байдаг юм бэ? - гэжэ һурабаб. Тиихэдэм хашаагай захаар хэбтэһэн түмэрнүүд худар зааба. Дүтэлөөд харанам, энэ ха юм даа анзаһанда (тракторай) һуулгадаг хутаганууд. Тэрэ хүн хуу заажа үгөө, ойлгооб. "Предпужники - около забора" гэжэ гаршартай хэн гү, багахан мэдээсэл тэрэ дороо "Забайкальский рабочий" гарашаба. Агын партиин окружкой нэгэдэхи дарга Н. Проданок газетын иимэ мэдээсэлнүүдые хэмгүй бэрхээр хэрэглэжэ һураһан, үнинэй партийна албатан хүн ябаһан байгаа. Районуудай, машинно-тракторна станцинуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые суглуулжа, зүблөө татахадаа, тэрэ газетые һэжэрһэн, Агын МТС-эй директорые шүүмжэлһэн байгаа.

- Это же её хлеб, бэшээл бэд даа, - гэжэ МТС-эй директор Л. С. Зубов мүнөөгөө үгтэбэгүй ха. Маанадһаа үлүү һайнаар буряад хэлэ мэдэдэг Агын дүүмын хүн хэн. Парти, правительствын тэрэ тогтоол дотор предпужнигууд тухайда тусгаар тэмдэглэгдэһэн байгаа хэн ха гэжэ һананам. Тэдэ бүгэдэниие алдангүй редакциин хүдөө ажахын таһагай хүбүүд яаралтайгаар захиһан байгаа хэн бээз.

Энэ ушар тухайда юундэ тэмдэглэнэбши гэхэдэ, партиин, ажахын тушаалтадай хоорондохы харилсаан орёо, олон һабагшатай, бусайданги зангилаатай байдаг, хүтэлбэрилхы ажалдаа газетэ, тэрэнэй бага, ехэшые шүүмжэлхы мэдээсэл-дохёонуудые шабхуурханшые болгоходоо, оншотой оньһотой зон байна гэжэ хэршые залуу ябаа һаа, тиихэдэ толгойдоо хабшуулаа хэн хаб. Энэмнай баһал хургуули байгаа бшуу.

Шэтын газетэ - эртэ урдын түүхэтэй, бэрхэ журналистнуудтай, ехэ хүндэтэй газетэ байһан юм, мүнөөшые зандаал бээз. Эндэ бэрхэ гуурһашадай дунда худжа, ехэ хургуули гарагдаа хэн гэхэби. Гурба нара болоод лэ хүдөөгэй корреспондентнүү-

эхир зон гэшээбди. Газетэ гаргахын тулада наборщицууд үзэгүүдые нэгэ-нэгээр суглуулдаг сагта - мүнөө үеынхидэ орходоо мунхаг сагта хүдэлжэ эхилһэн болоһоб. Агын дүүмын байшан соо редакциин байрлаһан, хажуудань складшуу зэнхгэр шулуун гэр байдаг хэн. Тэрээн соо движегоор хүдэлгэгдэдэг мантан печатна машина тодхоотой байха. Движогын үнинэй хүдэлхээ болинг байгаа. Тоно сахаригыень гараара эрыюулжэ, газетэе барлахабди. Арба хүрэхэгүй хүнүүд тэрэниие эрыюулжэ, үйлээ үзэхэбди. Тэрэ машинны жаргаад онууд болотор редакци, типографиин ажалда эрыюулһэн байгша.

Он жэлэй үнгэрхэ бүри шээз техникэ бии боложо эхилээ, аймагуудай типографиинууд редакцинуудһаа таһаржа, аминдаа гараһан ха. Наборщик линотип бии боложо, бүри ёһоор һайн болоо хэн. Энэ машинда набор хэдэг Старикова олоо жэлдэ "Буряад үнэнэй" материалнуудые набор хэжэ байгаа. "Юундэ алау гарганабта" гэжэ редакциин зэмэлдэг болотороо буряад хам энэ нүхэрнай шудалаа хэн. Вёрстка хэдэг Антонова Коневашье маанадаа зэмэлхэ хэн. Энээнһээ (вёрстка) саашаа үшөө хоёр цех дамжажа, газетэ барлагдааг гуримтай. Барлагд машинада ороторын газетэ хуудаһанууд редакцидаа хэдэ дабхар уншагдааг гэшээ тиигэшые һаа, алдууура гаргахаяал һанаха.

Типографиин техникэ хүгжэһөөр линотипүүдые парти гүүлэжэ, набор хэжэ божиго, мүнөө хоёрдохы жэлэ компьютераар набор, вёрстка хэдэг болонхой, газетэ хуудаһанууд багаханууд боло гэжэ уншагдааг обёороо ёһотой. Барлагдаһан газетэ абаа эдэбшын хэрэгсэлдэ хэрэглэгдэ бэлэн аад, ямар ехэ ажал олон хүнэй хүсөөр, улаа бодолоор бүтэнэ гэшээб. Тиимэ журналистын ажал бэлэн газетэ аргагүй, энэ мэргэжэл аюулы зандаа байһаар.

Д. ЖУДАРОВА

23, ПОНЕДЕЛЬНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.00
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Поле чудес.
12.05 Человек и закон.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 КВН-96.
15.50 Мультфильм.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Город собак.
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Джэм.
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Мы.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Багз - Электронные
жучки".
23.45 Театральный романс.
00.30 Футбольное обозрение.
01.20 Мастер-ралли-96.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Сериал "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.15 Утренний экспресс-2.
9.45 В мире капитала.
9.55 Ретро-шлягер.
02.25 Дорогая редакция...
10.50 "Санта Барбара".
11.45 Русское лото.
12.25 21-й кабинет.
12.50 Товары - почтой.
13.00 Вести.
13.20 Х/ф "Цена соколовиц".
14.45 Автограф.
14.50 Деловая Россия.
15.15 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Вести.
16.20 Магазин недвижимости.
16.25 Товары - почтой.
16.30 К-2 представляет...
17.25 Мой Шостакович.
17.40 Лукоморье.
18.05 Детские новости.
18.20 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.35 Мультфильм.
19.05 Сагай суурян.
19.40 Байгал.
19.55 Курьер.
20.05 Давша. В судьбах и лицах.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Джентльмен-шоу.
22.55 Детектив "На острие ножа".
23.50 Телескоп.
00.15 Артобстрел.
00.45 Музыка всех поколений.
01.00 Вести.
01.30 Товары - почтой.
01.40 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 Мультсериал "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 Сериал "Колледж
Хиллсайд", 14 с.
17.10 Аптека.
17.20 Открытия недели.
17.50 Постмузыкальные
новости.
18.05 Благая весть.
18.25 Сериал "Антонелла".
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Док. сериал "Хищники:
акулы".
20.10 Муз. подарок.
20.30 Скандалы недели.
21.00 Телемагазин.
21.10 Назло рекордам.
21.30 6 новостей.
21.40 Нон-стоп лист.
21.50 Х/ф "Длинные шинели".
22.25 Клуб всемирного юмора
"12 юпеек".
23.00 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

22.00 Анонс недели.
22.10 Сериал "Мафия-2", закл.
серия.
23.05 Мир кино: "Песнь факела"
(США).
23.35 М/ф для взрослых:
"Хрыолов" и др.
00.00 Сегодня.

15.20 Программа В. Познера
"Человек в маске".
15.55 Премия "Оскар": "Сирано
де Бержерак".
18.15 Короткометр. х/ф "Зонтик",
"Свадьба".
19.00 Сегодня.
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Сериал "Робот-
полицейский", 1 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Итоги.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.55 Телегазета.
23.00 Сериал "Королева Марго",
17 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"

3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
7.00 Теледом.
7.50 Суурян (Новости на бур.
яз.).
8.00 Месяцеслов.
8.10 Лукоморье.
8.35 Зависит от тебя.
8.50 Мультфильм.
9.10 Х/ф "Бриллиантовая рука".
10.50 Пятое колесо.
11.30 Российская провинция.
11.45 Музыка в полдень.
16.00 Спешите спасти планету.
17.00 Мультфильм.
17.30 Х/ф "Самая обаятельная
и привлекательная".
19.00 Чрезвычайный канал.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Они сражались за
Родину", 1 с.

24, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.00
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Мы.
11.45 Смехопанорама.
12.15 Мультфильм.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 Х/ф "Короткие встречи".
15.35 Мультфильм.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Город собак.
16.45 Мультитроллия.
17.10 Волшебный мир.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Огненные версты".
00.20 Хит-парад.
01.20 Мастер-ралли-96.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.30 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.20 Утренний экспресс-2.
9.50 В мире капитала.
10.00 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция...
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 Шаг из круга.
14.20 Автограф.
14.25 Товары - почтой.
14.30 Деловая Россия.
15.00 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 Репортер.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Момент истины.
17.00 Мой Шостакович.
17.15 Лукоморье.
17.40 Детские новости.
17.55 Месяцеслов.
18.05 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.20 Байгал.
18.35 Курьер.
18.45 Давша. В судьбах и лицах.
19.10 Сагай хүрдэ.

19.50 Видеоканал "Пульс".

20.40 Байкал.
20.55 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.10 Деловые предложения.
22.20 Раз в неделю.
22.55 Красная полоса.
23.20 Х/ф "Гамлет", 1 с.
00.40 Мультфильм.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Кто во что горазд.
01.45 Звуковая дорожка.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 Сериал "Супербой", 1 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильм.
17.30 Постмузыкальные
новости.
17.45 Те, кто...
18.00 Благая весть.
18.25 "Антонелла".
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Хищники: медведь гризли.
20.10 Муз. подарок.
20.30 Акулы пера: Н. Расторгуев
и гр. "Любэ".
21.20 Телемагазин.
21.30 6 новостей.
21.40 Нон-стоп лист.
21.50 Х/ф "Власть закона"
(Индия).
00.15 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Мистер Никто, или
Опасные игры", 1 с.
13.15 Мир кино: "Кто там поет?".
14.40 Русский альбом.
15.00 Сегодня.
15.20 Чудесные годы.
15.45 Вспомним те годы.
16.40 Мир кино: "Туман" (США).
18.05 Фестиваль мини-сериалов:
"Сделка Райнмана", 5 с.
19.00 Сегодня.
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Мир кино: "Молодой Джо"
(США).
21.45 Телегазета.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 "Королева Марго", закл.
серия.
24.00 Сегодня.
00.35 Футбольный клуб.

"ОТБ"

3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
7.00 Теледом.
7.50 Суурян.
8.00 Здоровье.
8.10 Помнишь ли ты?
8.40 Лукоморье.
9.10 Д/ф "Песни Александры
Стрельченко".
9.25 Ваш партнер.
9.35 Мультфильм.
10.05 Х/ф "Кавказская
пленница".
11.30 Синемания.
16.00 Спешите спасти планету.
17.00 Раз в неделю.
17.30 Х/ф "Чертовы куклы".
18.50 Мультфильм.
19.00 Подморье.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Они сражались за
Родину", 2 с.

25, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Тема.
11.50 В мире животных.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 Х/ф "Тихий Дон", 1 с.
15.40 Мультфильм.

16.15 Пресс-экспресс.

16.20 Город собак.
16.45 Кactus и Ко.
16.55 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.

21.00 Тайны европейской

разведки в авторской
программе Эльдара
Рязанова.

21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Щелчок".
00.55 Шостакович смеется.
01.15 Мастер-ралли-96.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.20 Утренний экспресс-2.
9.50 В мире капитала.
10.00 "Санта Барбара".
10.55 Ретро-шлягер.
11.20 Х/ф "Овод".
13.00 Вести.
13.20 Товары - почтой.
13.30 Мультфильм.
13.40 Дорогая редакция...
14.05 Автограф.
14.10 Товары - почтой.
14.15 Деловая Россия.
14.40 Мультфильм.
14.55 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 Музыка всех поколений.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Двойной портрет.
17.10 Мой Шостакович.
17.25 Мультфильм.
17.35 Лукоморье.
18.00 Детские новости.
18.15 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.25 Мультфильм.
18.35 Графика Елены
Барановской.
18.55 Байгал.
19.10 Бамбаахай.
19.40 Толи.
20.10 "Ракурс" представляет...
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 "Аншлаг" представляет:
"Александр Розенбаум".
23.00 От форте до пьяно.
23.30 "Гамлет", 2 с.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 2 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильм.
17.30 Постмузыкальные
новости.
17.45 Те, кто...
18.00 Благая весть.
18.25 "Антонелла".
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Хищники: касатка.
20.10 Муз. подарок.
20.30 Ток-шоу "Я сама": "Я
пережила насилие".
21.20 Телемагазин.
21.30 6 новостей.
21.40 Нон-стоп лист.
21.50 Х/ф "Орел и решка".
23.30 Катастрофы недели.
24.00 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Сегодня.
12.20 Сериал "Мистер Никто, или
Опасные игры", 2 с.
13.10 Мир кино: "Убийство среди
друзей" (США).
14.40 Короткометр. х/ф
"Музыканты".
15.00 Сегодня.
15.20 Чудесные годы.
16.05 Вспомним те годы.
17.00 Мир кино: "Дорогой папа".
18.40 Доктор Угол.
19.00 Сегодня.
19.20 Муз. поздравления.
19.50 Телегазета.
20.00 Х/ф "Последняя реликвия"

(Россия).

21.30 Во саду ли, в огороде...
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Женские
истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"

3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
7.00 Теледом.
7.50 Суурян.
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Репортер.
8.30 Мировая деревня.
8.45 Подморье.
9.15 Мультфильм.
9.35 Х/ф "Прощание".
16.00 Спешите спасти планету.
17.00 Остров Афродиты.
17.15 Мультфильм.
17.35 Х/ф "Тайны".
19.10 Ералаш.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Москва слезам не
верит", 1 с.

26, ЧЕТВЕРГ

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.15
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.00 Футбол. Лига чемпионов.
11.55 Мультфильм.
12.10 Клуб путешественников.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Тихий Дон", 2 с.
15.45 Мультфильм.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Город собак.
16.45 Лего-го.
17.10 Тин-тоник.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Рок-урок.
18.30 Вокруг света.
20.05 Час пик.
20.30 Играй, гармонь любимая!
21.00 Один на один.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Футбол. Лига чемпионов.
23.30 Футбол. Лига чемпионов.
Обзор семи матчей.
01.00 Мастер-ралли-96.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.20 Утренний экспресс-2.
9.50 В мире капитала.
10.00 Ретро-шлягер.
10.25 "Санта Барбара".
11.20 Дорогая редакция...
11.50 Х/ф "Черный, принц
Аджуба", 1 с.
13.00 Вести.
13.20 Товары - почтой.
13.30 Врача вызывали?
14.00 Мультфильм.
14.15 Автограф.
14.20 Товары - почтой.
14.25 Деловая Россия.
14.55 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 Музыка на десерт.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Телескоп.
16.50 Анонимные собеседники.
17.15 Мой Шостакович.
17.30 Лукоморье.
17.55 Детские новости.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.10 Байгал.
18.30 Курьер.
18.40 Педсовет.
19.20 Чужого горя не бывает.
19.55 Мүнхэ зула.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Рек-тайм.
22.35 Музыка всех поколений.
22.55 Х/ф "Прикосновение".
00.35 Кто во что горазд.
00.50 Товары - почтой.

01.00 Вести.
01.30 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 3 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильм.
17.30 Постмузыкальные новости.
17.45 Те, кто...
18.00 Благая весть.
18.25 "Антонелла".
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Хищники: змеи.
20.10 Муз. подарок.
20.30 Нон-стоп лист.
20.40 Алло.
21.40 6 новостей.
21.50 Нон-стоп лист.
22.00 Х/ф "Даки".
23.35 Стил (CNN).
24.00 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Мистер Никто, или Опасные игры", 3 с.
13.15 Мир кино: "Дети в темноте" (США).
14.50 Доктор Угол.
15.00 Сегодня.
15.20 Чудесные годы.
15.45 Вспомним те годы.
16.35 Мир кино: "Война полиций".
18.15 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Эллис. Чистилище для эмигрантов", 1 с.
19.00 Сегодня.
19.20 Муз. поздравления.
19.50 Телегазета.
20.00 Мир кино: "Жизнь в замке" (Франция).
21.35 Радар-спорт.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"**3 КАНАЛ**

6.30 Разминка.
7.00 Теледом.
7.50 Суурян.
8.00 Месяцеслов.
8.10 Гвоздь.
8.25 Там-там новости.
8.40 Зависит от тебя.
8.55 Репортер.
9.10 Мультфильм.
9.40 Х/ф "Иван Васильевич меняет профессию".
11.15 ТВ-галерея.
11.45 Музыка в полдень.
16.00 Спешите спасти планету.
17.00 Х/ф "По дороге на юг".
18.50 Мультфильм.
19.00 И свеча бы не угасла.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Москва слезам не верит", 2 с.

27, ПЯТНИЦА**КАНАЛ "ОРТ"**

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.10 Один на один.
11.50 Смак.
12.10 Мультфильм.
12.20 Пока все дома.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Тихий Дон", 3 с.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Город собак.
16.45 Встреча с поэтом Юрием Энтиным.
17.05 Путь к храму.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Действующие лица.
18.30 Вокруг света.
20.15 Человек и закон.
20.45 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Коломбо в детективе

"Сценарий убийства".
00.30 Взгляд.
01.10 Мастер-ралли-96.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.20 Утренний экспресс-2.
9.50 В мире капитала.
10.00 Дорогая редакция...
10.30 "Санта Барбара".
11.25 Ретро-шлягер.
11.50 "Черный принц Аджуба", 2 с.
13.00 Вести.
13.20 Товары - почтой.
13.30 Торговый дом.
13.45 В мире животных.
14.15 Автограф.
14.20 Товары - почтой.
14.25 Деловая Россия.
14.55 Сибирь. Съёмка против света.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Иванов, Петров, Сидоров...
17.00 Мой Шостакович.
17.15 Лукоморье.
17.45 Детские новости.
18.00 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.15 Мультфильм.
18.30 Информ.-развл. программа "Центр".
18.50 Буряад орон.
19.35 Примите поздравления...
20.05 Панорама Бурятии.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Сам себе режиссер.
23.00 Лотто-миллион.
23.10 Х/ф "Прохиндиада-2".
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Мультфильм.
01.40 Литургия.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 4 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильм.
17.30 Постмузыкальные новости.
17.45 Те, кто...
18.00 Благая весть.
18.25 "Антонелла".
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Хищники: выживание в Африке.
20.10 Муз. подарок.
20.30 Ток-шоу "Профессия": имиджмейкер".
21.20 Телемагазин.
21.30 6 новостей.
21.40 Нон-стоп лист.
21.50 Х/ф "Ищите женщину", 1 с.
23.10 Спорт недели.
23.40 "Ищите женщину", 2 с.
00.55 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Мистер Никто, или Опасные игры", закл. серия.
13.05 Мир кино: "Страх съедает душу".
14.35 Русский альбом.
15.00 Сегодня.
15.20 Чудесные годы.
16.05 Мир кино: "Взять живым или мертвым".
17.50 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Эллис. Чистилище для эмигрантов", 2 с.
18.40 Доктор Угол.
19.00 Сегодня (Новости НТВ).
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Х/ф "Комиссар".
21.45 Телегазета.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"**3 КАНАЛ**

6.30 Разминка.

7.00 Теледом.
7.50 Суурян.
8.00 Шаг из круга.
8.15 Гвоздь.
8.30 И свеча бы не угасла.
9.00 Там-там новости.
9.15 Мультфильм.
9.35 Только раз.
10.05 Х/ф "Настоящий мужчина".
11.35 Кто во что горазд.
11.50 Муз. в неделю.
16.00 Империя игр.
16.50 Мультфильм.
17.10 Х/ф "Проснуться в Шанхае".
18.30 Музыкальный магазин.
18.45 Мультфильм.
19.00 Старый парк.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.25 Наедине со всеми.

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "12 стульев", 1 с.

28, СУББОТА**КАНАЛ "ОРТ"**

8.50 Х/ф "Стрекоза".
10.25 Слово пастыря.
10.40 Домашняя библиотека.
11.00, 16.00, 19.00 Новости.
11.15 Не зевай!
11.45 Утренняя почта.
12.20 Смак.
12.45 Третьяковка. История одного шедевра.
13.10 Умники и умницы.
13.55 Х/ф "Осень".
16.25 Очевидное-невероятное.
16.20 "Возвращение на остров сокровищ", 4 с.
17.15 Окно в Европу.
17.40 В мире животных.
18.20 Колесо истории.
19.20 Ералаш.
19.30 Х/ф "Осенний марафон".
21.15 28 минут о любви.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Вьетнам, до востребования".
23.40 Мастер-ралли-96.
23.55 Х/ф "Осенняя соната".

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Вести.
9.20 Лукоморье.
9.45 Маугли.
10.05 "Мак и Матли".
10.30 По вашим письмам.
11.00 Товары - почтой.
11.15 Мультфильм.
11.30 Ваше право.
12.00 Вести в 11.
12.15 Экспортлес.
12.30 Доброе утро!
12.55 Вертикаль.
13.25 21-й кабинет.
13.50 Мультфильм.
14.10 Анонимные собеседники.
14.35 Поэт в России больше, чем поэт.
15.00 Проще простого.
15.30 Х/ф "Софи" (Дания), 1 с.
16.25 Ничего, кроме...
16.40 Де-факто.
17.10 Поют драматические артисты.
17.35 Своя игра.
18.05 Двойной портрет.
19.00 Вести.
19.20 Субботний вечер в стиле джаз.
20.50 "Королева Марго", 7 с.
21.55 Футбол. Чемпионат России.
24.00 Программа "А".
01.00 Вести.
01.30 ...Простерто в столетие.
02.00 Главных здесь я.

"АРИГ УС"

9.00 М/ф "Том и Джерри".
10.00 Х/ф "Балерина".
11.20 Это мы не проходили...
11.45 Нон-стоп лист.
11.55 Мультсериал "Приключения капитана Врунгеля".
13.05 Телемагазин.
13.15 Х/ф "Созвездие Козлотура".
14.30 Нон-стоп лист.
14.40 Стил (CNN).

15.05 Спектакль театра кукол С. Образцова "Необыкновенный концерт".
16.35 Хищники: волки.
17.25 Чай-клуб.
18.00 Благая весть.
18.25 Телемагазин.
18.35 Х/ф "Пожиратель змей-3".
20.15 Муз. подарок.
20.35 Нон-стоп лист.
20.45 Ток-шоу "Сделай шаг".
21.35 Х/ф "Золотой теленок", 1 и 2 с.
00.25 Диск-канал.

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Муз. канал.
10.00 Энциклопедия чудес.
10.30 Открытые небеса.
11.30 Мультсериал "Контен и господин Мольер".
12.00 Чудесные годы.
12.25 "Крутой Уокер. Правосудие по-техасски", 1 с.
13.30 Мир кино: "Кафе "Багдад".
15.00 Вспомним те годы.
16.00 Школьное ТВ.
17.00 Анонс. Сериал "Боюсь ли ты темноты?".
17.30 Футбольный клуб.
18.00 Муз. поздравления.
19.00 Сегодня.
19.35 Док. сериал "Театр теней", 1 с.
20.00 ТИВИКОМ представляет "АВТОЭКСПРЕСС".
20.30 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Эллис. Чистилище для эмигрантов", 3 с.
21.20 Телегазета.
21.30 Наше старое кино: "Сегодня новый аттракцион".
23.00 Телегазета.
23.10 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"

9.00 Мультфильм.
10.15 Старый парк.
10.45 Х/ф "Мэри Поппинс, до свидания!", 1 с.
11.55 Мультфильм.
12.10 "Мэри Поппинс, до свидания!", 2 с.
13.30 Бесконечное путешествие с Е. Дворжецким.
14.00 Учимся рисовать.
14.10 Ералаш.
14.25 Х/ф "Служебный роман", 1 и 2 с.
17.00 Клип-презент.
20.00 Сила и красота.
20.30 Х/ф "Доспехи бога", 1 с.
22.00 Я вам спою.
22.25 "Доспехи бога", 2 с.

3 КАНАЛ

18.00 Мультфильмы.
18.40 "12 стульев", 2 с.

29, ВОСКРЕСЕНЬЕ**КАНАЛ "ОРТ"**

9.00, 18.50 Ералаш.
9.10 Х/ф "Золотые часы".
10.25 "Сказка о рыбаке и рыбке".
11.00, 16.00 Новости.
11.15 Непутевые заметки.
11.30 Пока все дома.
12.10 Утренняя звезда.
13.00 Служу России!
13.30 Играй, гармонь любимая!
14.00 Провинциальные истории.
14.30 Подводная одиссея команды Кусто.
15.25 Смехопанорама.
16.20 Великий Шостакович.
17.10 Клуб путешественников.
17.55 Как-то раз...
18.10 Мультфейерверк.
19.20 Счастливый случай.
20.05 Клуб "Белый попугай".
21.00 Время.
21.40 Х/ф "Миссия".
00.05 Мастер-ралли-96.
00.20 Х/ф "Осенние соблазны".

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Лукоморье.
9.30 "Маугли".
9.50 Шел трамвай по городу.
10.00 Спортлото.
10.10 "Мак и Матли".

10.35 Российское бюро путешествий.
11.05 Устами младенца.
11.30 Присяга.
12.00 Вести в 11.
12.15 Грош в квадрате.
12.45 Приз группы "САВВА".
12.50 Человек на земле.
13.15 Книжная лавка.
13.40 Ольга Лепешинская: "Я была счастливой".
14.20 Проще простого.
14.50 Диалоги о животных.
15.20 "Софи", 2 с.
16.15 Караоке по-русски.
16.45 Футбол без границ.
17.15 Любимые комедии "Девчата".
19.00 Вести.
19.20 Волшебный мир Диснея.
20.10 У всех на устах.
20.25 У Ксюши.
20.55 "Королева Марго", 8 с.
22.00 Зеркало.
23.00 Ничего, кроме...
23.15 Заметки о театре.
23.55 Песня России.
00.40 К-2 представляет...
01.35 Репортер.
01.50 Винольные джунгли.

"АРИГ УС"

9.00 Мультсериал "Омер".
9.30 Х/ф "Автомобиль, скрипач, собака Клякса".
11.05 Телемагазин.
11.15 Дикая природа Австралии (3 ч.).
12.10 Х/ф "Я вас дожусь".
13.25 Нон-стоп лист.
13.35 Территория ТВ-6: "Вятские динозавры".
14.05 Сериал "Мстители": "Убийство и старые дамы".
15.05 Телемагазин.
15.15 Хищники: львы.
16.15 Х/ф "Малиновый пират".
17.55 Благая весть.
18.20 Сериал "Дела сердечные".
18.50 Нон-стоп лист.
19.00 Деньги? Деньги... Деньги!
19.45 Телемагазин.
19.55 Муз. подарок.
20.10 Х/ф "Дело есть дело".
21.55 Нон-стоп лист.
22.05 Ток-шоу "Мое кино".
22.55 Х/ф "Артист".

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Муз. канал.
10.00 Энциклопедия чудес.
10.30 Открытые небеса.
11.30 Мультсериал: "Контен и господин Мольер".
12.00 Чудесные годы.
12.25 "Крутой Уокер. Правосудие по-техасски", 2 с.
13.10 Мир кино: "Стелла" (США).
14.55 Вспомним те годы.
16.00 Школьное ТВ.
17.00 Анонс. Мультфильм.
17.30 Док-шоу.
18.00 Муз. поздравления.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.35 Док. сериал "Шпионы".
20.00 Док. сериал "Трюк Голливуда".
20.30 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Эллис. Чистилище для эмигрантов".
21.20 Телеигра "100 к 1".
22.00 Намедни.
22.45 Куклы.
23.00 Мир кино: "Рыжая Сова".
По окончании - Муз. канал.

"ОТБ"**ВОСКРЕСНАЯ****ФИЛЬМОТЕКА**

9.00 М/ф "Том и Джерри".
10.00 Момент истины.
10.45 Звездный дождь.
11.30 Х/ф "Наполеон", 1 с.
13.10 Мультфильм.
13.50 "Наполеон", 2 с.
15.25 Кто во что горазд.
15.40 Х/ф "Список Шиндлера", 2 с.
20.00 L-клуб.
20.45 "Список Шиндлера", 2 с.
21.55 Music XL.
22.25 Х/ф "Ожившие картины".

3 КАНАЛ

18.00 Мультфильмы.
18.30 Х/ф "Джентльмены удачи".

Самбу Норжимаев Салмаха тэнгэрийн хяя

(Романай 2-дохи номһоо)

(Үргэлжлэл. Эхинийн 2-25 най, сентябрийн 10-11-13-най, 17-18-19-нэй дугаарнуудтай).

- Аа, эзэн хаан эсэгэ байшаан болоно гү? - гээд, Николай баярлахан тэмдэг үзүүлэнэ.

- Тон зүбшье гэжэ ехээр байшаагагүй нэн. Энэнь тэрэ бэшгээр хаанай моторлохон сэтгэлтэнэ эли байна ха юм.

- Аа, тэрэ хэрэгэй амжалтада "этигхэн бэрхэтэй" гэхэн үгнүүдхэн гү даа?

- Тон зүб.

- Тэрэгээр бодоходо, мүнхэрхэн нахата эсэгэмни энэ хэрэг сэхэ буруушаагагүй болоно ха юм. Сергей Юльевич, гүрэнэй удха шанартай энэ ехэ ажал-буулгада дахин шонээр хандажа, мүнхэн зоори үшоо боломжо, саашань түргэдүүлээ наа яахаб?

Витте эзэн хаанай энэ асуудалдань тэрэ дары харюу үргэлжлээр зандаал ябаха, гээшье, тэрэ замай Байгал хүрэхэднэ, зүүлжээ Амари доомо бэшэ, харин урагшань шэлүүлэн залахабди, Бадмаевай хэлэдэг Лан Чжоу-фу хото тэбшэ. Үбэр Байгалда хилэ үзүүлэн энэ тэндэ мал үлхэхэ, тариа ургуулха баазануудые үргэнөөр бариха, юмэ хадагалха бата ехэ байра, халхабиша, жагануудые олоор бэлдэхэ. Тэндэ аралжаа наймаанай ехэдэлгүүр түхээржэ, буу зэбсэг элбэгээр тииншэн шэрэжэ абаашаад, монголчуудта манай наймаашад тарбаганай арха, мяха, тоһо оохоор андалдаха, худалдаха. Тиигэжэ тэндэхи ангуушадые зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэй. Монгол, Түбэд болон Хитад тээһээ лама, хара, ноёд, найдай ошохо ерэхэдэ бууха, хууха гэр байрануудые үргэнөөр бариха, харгы зааха...

- Тон зүбшье гэжэ ехээр байшаагагүй нэн. Энэнь тэрэ бэшгээр хаанай моторлохон сэтгэлтэнэ эли байна ха юм.

- Аа, тэрэ хэрэгэй амжалтада "этигхэн бэрхэтэй" гэхэн үгнүүдхэн гү даа?

болоод лэ хаягдаха, үшөө манда тул харша уласхоорондын ехэ шуулан гараха, баһа энэнтэй холбоотой дайншье боложо магад. Бадмаев гүрэнэй банкһаа хоёр сая алтан сэнтэ мүнгэ абаад, худалаар нээрээ тоосоо үгэжэ, гүрэндэ тухатай нэгшье юмэ мүнөө болотор бүтээһэнийн алин гэшэб? Бадмаев абаһан бүхы мүнгээ хии хаяад, панхаруутажэ эхилээ. Мүнгэ танһаа баһа эрешэхээс Үбэр Байгалһаа мүнөө Петербург ерээд байна. Ямар нэгжэлхээр тоосоо ганса үгөөрөө үгэнэб. Жэшээхэдэ: "Минии Үбэр Байгал ерэхэтэйм сасуу бүхы буддын шажантанай хүлхөөрсэг хүдэлөөн болоо" гэнэ, би энээндэнь огто үнэншэнгүйб. Мүн Монгол, Хүхэ Нуур, Түбэд, Хитад руу олон бүлэг зэбсэгтэй монгол буряад хойролнуудые табяаб гэнэ, зарим дээгүүр тушаалтада баян бэлэг барихаһаа гадна, тэдэндэ тоогүй олон тэмээ, мори, буу зэбсэг ехэ номотойгоор, үшөө эд зөөри абажа, хадагалабын байра, амһарта жаган, хото хорёо барихыень мүнхэн нэмэртэйгээр үгэдэг байгаа гэнэ. Холын холо зүүн зүгтэ хэндэ, хэдые, хээзэ, юундэ мүнгэ сасажэ, таража ябаһыень Петербургда хэншье мэдэнгүй. Хэрбээ энэ хэрэгтэ зөөри хэрэглэхэ гээбэл, Гүрэнэй Түбэлдэ асуудал болгон табяад, гаргаһыень тон наринаар тоолохо комисси зориуга хуугаад, хуулиин ёһоор шалгах аргатайгаар табиха эрэгтэй, - гэжэ хэлээд, Бадмаевай гарта мүнгэ оруулахагүй гэхэн арга түхээрхэнэ элирүүлбэ ха.

Үгээс таһалдууландаа гомдонги уршалаатай бараан шарай харуулаад хууһан зөөлэн зантай, зориг хулаатай Николай хэдыхэн зуура тэсэжэ, абяагүй шагнаад байһан аад, Виттын урдаһаа одоол дуугарха аргатай болобо.

- Та, ноён Витте, гүрэнэй тон ехэ харюусалгата яаманиие ударидаһан сайд гэшэбт. Зүүн зүгэй политикие эгээлэй эмшэнһээ түрүүн эзэн хаанда, дурадхан элэрхэйлжэ, элидхэхэ уялагатай аад, алин гэшэбтэ, юу хэжэ байһан хүмтэ? - гэжэ Виттые шүбгөөр хадхаһанда тон үбшэнтэй асуудалын хоротойгоор хураархина ха.

Энэ асуудалдань тон шанга харюу этигээр үгэжэ шадаагүй наа, өөрынөө мүнхэн нангай яаманай үндэр уужам харуу таһаг соо ногоон сэмбэ няжа хушаһан үргэн шэрээгэй хажууда табяатай, хуухада хахинажадажа байдаг зөөлхэн булгайр хандалияа алдаха тухайгаа лаб мэдэжэ байһан Витте, бэлэн хууһан тула мур ганса болоо гээд, сэхэ тулган, хэлэжэ эхилбэ.

- Нүр жабхаланта, намда нэгэ бага анхаралаа хандуулхыетнай гуйнаб. Хитад, Монгол, Түбэдые Орос гүрэндэ Бадмаевай дурадхан хэлэгшэ аргаар ниилүүлхэ гээбэл, огто таарахагүй гэжэ би нананаб. Энэ аргань хадаа XIX зуун жэлдэ дууддаагүй ехэ эзэрхэг ааша, авантюра гэшэ гэхэ байнаб. Минии толгойдо тиимэ түрмхэй бодол түрэхшьегүй, толгойдомни ороошье наань, би тэрэниие Орос гүрэнэй улас түрын ябуулгада хүтэлбэри болгохо

гэжэ нэдэлгэшье хэхэгүйб. Хитадай газар дайдын манай гүрэнэй дэбисхээрэй хахадсаашье наань, хитад зон маанаһаа тоогоороо хэдэн дахин олон ха юм. Тиимһээ монгол, түбэд зонийе хитадай урдаһаа буһалгаанда бодхоошье наамнай, амаржа хэбтэһэн абарга могойе модоор хадхажэ байжа уурын хүдэлгөөд, һүүлдэнь тэрэндэ үрбхюулжэрхихэн хүнтэй жэшээхээр болоно. Хэрбээ Лан Чжоу-фу хүрэтэр түмэр зам абаашабалнай, тэрэмнай Хитадай хуга руунь хутага шаагдаад, үзүүрын зүрхэндэнь (Бээжэн хотодонь) хүрэжэ, адаахала байһандаа ади болохо. Тиихэдэ Англи, Франци болон Германи, Хойто Америкын Холбоото Штадууд, Япон тухай хэлэлтшьегүй, бүгэдэ эблэржэ, бүхы Хитадые Росси бүхэлээр залгихаа байна гэхэн шууга татажа, мание гэмнээд, хүсээ нэгэдүүлэн, манай урдаһаа довтолхо. Үшөө олон түмэн хитадуудые зэбсэгжүүлэн тухирхадань, нуур далай шуһан адхархад, үхэл гарза хоёрһоо бэшэ хэндэшье олзо туһа олдохогүй. Гээшье, минии хэлэгшэдэл муу юмэн тэрэ үедэ бу болог гэлэй, Бадмаевай түсбөөр Хитадые ниилүүлжэ шадаба гэлэйбди. Тиихэдэ хилэмнай нээгдэжэ, орогүй халаха ха юм. Газартаа багтахала болижо байһан хитадые хилэ дээрэ тороожо, тогтоохо аргагүй болоходомнай, халхи шуурганда эбхэрэн далайн долгиной эрьсэ хэмхэлэн халижа мухарихандаа олон сая хитадууд хахуулгүй хууһан хилэ дээгүүр нэбтэрэн, наашаа жүдхэхэднэ, манай ород зон, бэшэ бага яһатан тухай дурдалташьегүй, эндэ тэндэ жаахан олтирогууд мэтэ үлөөд, һүүлдэ һүүлдэ тэдэндэер хилисдолон худалдаад, гэнтэ мэдэхэдэ, бүгэдэ хитадиг болоһон байхабди. Энэһнээ ерээдүй саг мание аршалхагүй.

- Танай хэлэгшээр наа, зүүн тээшээ хандуула анхарал зорилгоёо нигээд орхихо ёһотой болоно гүбди? - гэжэ үшөө "Азийн үүдэн" тухай бодолһоо халаха дурагүй Николай нэгжэлхээр асуугаадхидна.

- Үгы даа, Зүүн зүг руу дабшаа арга боломжо тухай би огто мартангүйб, - гээд, Витте хаанай сэдхэл заажа эхилэнэ. - Зүгөөр Сибириин түмэр зам Бадмаевай хэлэгшээр сэхэ урагшань Монгол дээгүүр бэшэ, харин үшөө зүүлжээ Шэтэ хүрэтэр хэдэн зуун модо өөрынөө газар дээгүүр абаашаад, тэндэһээ зүүн урагшань залажа, Манжуурай газар дээгүүр Владивосток сэхэлүүлэн ябуулаха түсбэтэйб. Энэ хубилалтын аша туһань ехэ, - гээд, Витте хургаа даран, тооложо оробо. - Нэгдэхээр, Владивостогтой сэхэ холбоотой болоходоо, тэрэнээ Алас Дурнадахи диилдэшгүй томо шэбээ бэхилэлтэ болгохобди; хоёрдохээр, Хитад, Солонгос болон Зүүн урдахи Азийн дутын гүрэнүүдтэй хэхэ аралжаа наймаан, андалдаан худалдаан нэгшье хохидохогүй, гурбадахаар, хари гүрэнүүдтэй хорон нюдэнһөө далдуур, хомхой сэдхэхэнь дайрангүй, хэдэн зуун модо өөрынөө газар дээгүүр зүүлжээ ошодо,

мандал тухатай байха; дүрбдэхээр, хэрбээ Японтой муудалдаха болоо наа, сэрэг ба сэрэгтэй хэрэгсэл зүүлжээ эльгээхэдэ, Владивосток түргэн хүрэхэ, Манжуур Солонгос хоёрые сэрэгээрэ доронь эзэмдэхэ аргатай болохобди; табдаахаар, түмэр замай холо хойгуур Манжуураар гарахада, Европо-Америкын хүсэтэ гүрэнүүдтэй ханаанинь амаржа, манда эсэргүүсэлэй наад хэхэнь хулааха. Бүхы Хитадые ниилүүлхэ гэжэ оролдон, үлүү хараа, булуу химэлэнхаар, ганса Манжуурын гартаа абажа, шамарлангүй шанга баряад байбал дээрэгхэ байнаб, һүүлдэ һүүлдэ алийншьегүй үлэхэдэ болохобди. Энэ талаар Орос гүрэмнай Ази руу үүдэ нээхэ аргалаадахагүй, хамаагүй үүдэн нэгэ бага хойгууршье болоод байг лэ, тэрэ үүдээр орохо, гараха олон лэ зон олдохо, - гээд, урдаа хуугша Николай тон дүтэ бөөмэйлэн ханажа эхилхэн дотор бодолойн үлөөд, байһыень Витте өөрөө мэдэнгүй гэршэлжэ үгэбэ.

- Тээд хэн танда Хитадай мэдэлэй газар дээгүүр иимэ ута түмэр зам табюулаха юм бэ? Манжуурын, минии ойлгоходо, эзэмдэхэ бэшээр хэлэнэт.

Николайн өөрөө ехэ орёо гэжэ тоолоһон энэ асуудал табихыень тухайлажа байһан Витте бэлдэгдэн харюутай хуугаа нэн.

Хитадые хүсөөрөө ниилүүлээд, аяар Лан Чжоу-фу, үнэнийн хэлбэл, хээзэб даа заабол саашань Бээжэн хүрэтэр ошохо зам татаха бэшэ; харин бээ даанхай Хитадай түлөөлгшэдые урижа асараад, ади эрхэтэйгээр хөөрлэдэжэ, хэлсээ баталхабди. Манжуурай зам урагшала замһаа хээзэшье богони, гаршаншье бага, болзороороошье түргэн байха, һүүлдэ ашагалаада оруулагдаһан хойноо хоёр таладаа олзонь сэгнэшэгүй ехэ байха.

- Танай үгэдэ тиимэ бэлээр хэн орожо үгэхэ гэшэб?

Энэ асуудалдань Витте мүн лэ бэлдэхэмэл харюутай байжа, торонгүй урдаһаань тодожо абаба.

- Нүр жабхаланта, ерэхэ хабар үнгэргэгдэхээ байһан танай хаан шэрээ дараха баяр ёһололой найрта хариин гүрэнүүдһээ олон айлшадые урихабди. Тиихэдэ танай танил Хитадай канцлер Ли Хун-Чжаниие сэхэ урижа ерүүлхобди. Мүнөө Хитадта тэрэнһээ бэшэ гүрэнэй хэрэг амжалтатай толгойло жо ябаһан хүн байхагүй.

- Ли Хун-Чжаниие хэдышье минии танил гээ наатнай, үгэдэмнай орожо үгэхэ хүн гэшэ гү?

- Тэрэндэ хамаагүй, нүр жабхаланта, ехэ мүнгэ бариша барюулуужабди. Яабашье, энэнь дайн болотороо бадарха буһалгаанай хүсөөр Хитадые эзэлхын түлөө гаргашалагдан хаягдаха зөөриимнай хюмһанайшье харада хүрэхгүй, бага байха бишуу. Энэ ябуулга хамаагүй, би бээдэ абуужаб.

- Тээд Манжуур дээгүүр гараха харгыда олтирогой маака хармагшад хэр зэргэ галзуурха, ганиралдаха гэшэ хаб?

- Японгуудта энэ харгын туһа тухай ойгуулжа үзэхэбди. Японһоо Европо ошохо наймаанай эд бараан тэрэ харгыгаар шэрэхэдэ, аяар дэлхэе тойроһон уһан замаар шэрэгшээ ажалыншье бага, ехэ үнэгүй байхаһаа гадна, үшөө хураггүй түргэн эльгээгдэн газартаа хүрэдэг байха гээд, амынь таглана бээбди. Хэрбээ дураа гутажэ хүрхэйтэдхээ ханаа наань, ганса Японтой зоригтойгоор хөөрлэдэхээр болоно ааб даа, түмэр замай бүтэмсөөр. Европын гүйсэд зэбсэглэмэл түмэр ноёото хэдэн арьяатан бэшэ ха юм.

- Зүб, танай хэлэһэн үгэ зүйтэй гэжэ бодобоб. Гээшье, бидэ зүүн тээшээ тогтонгүй жүдхэхэ ёһотойбди. Манжуур дээгүүр гараха харгы тухай зүбшөөл абажа шадаагүй наа, та һүүлдэ бээдэ гомдохот, би сэхэ хэлэнэб. Зүгөөр Бадмаевта дахин мүнхэ үгэлтгүй, - гээд, Виттын үгэдэ одоол ороһон Николай тэрэниие ехэ хүхэбэ. - Харин Хитадай түлөөлгшэдэ алта харамналтагүй гэшэ аабза.

Николай хаанай эдэ үгэнүүдхэнь Витте бүри ехээр баясаа нэн. Энэ хөөрлэдөөн дээрһээ долонгир ухаатай сайд Витте, ородой хэлэдэгээр, хоёр туулай барижа шадаһан юм. Нэгдэхинь, эзэн хааниие үгэдөө оруулжа, хорёондо мүргэлдэн Бадмаевые мухариса түлхэ; хоёрдохээр, зүүлжээ гараха түмэр зам Бадмаевай бэшэ, харин Виттын дурадхал боложо халаба. Үнэн дээрэ мииншье хоёр туулай гэхээр бэшэ, хитадые "дайгүйгөөр" мэдэлдэ абаха гэхэн Бадмаевай бодол "авантюра" боложо хосороо, мүн Манжуураар гараха замай гаршань хэдэн хуби доошоо байха ха юм. Мүнхэн сангай сайдта энэ ушар баһал ехэ удха шанартай байгаа ёһотой.

Энэ хөөрлэдөөгөөр бодоходо, баһал ородой хэлсэдэг ёһоор, хониншье амиды, шоншье садхалан лэ үлбэ хаш. Юундэб гэхэдэ, ород гүрэнэй зүүн зүгэйнь политикада Бадмаевай дурадхал хэдышье хубилагдаа наа, Виттын нэрэтэй боложо заагдаад үлбэ. Мүн Николай түрмхэй бодол хуушаараа байһан заандаа ха юм. Витте Николай хоёрой урда урдаһаа харалсан хэлсэгшэ энэ нюуса хөөрлэдөөһнөө Витте залуу хаанаа илажа гараад, Орос гүрэнэй зүүн политикие эрхилэгшэ мүнхэн нангай дээрэ ахагүй сайд заандаа баһал үлбэ ха.

Ерэхэ 1896 оной баярай найр дээрэ Виттын бүтээхэ ажал ехэшье, харюусалгатайшье байха наань, тэрэ урдахидаа найдажа, Николай минии тала бариха болоо гэн эндүүрэлгүй сэдхээд, хэрэг амжалтатайгаар бүтбэ гэжэ сэгнэн, дэглээ үмдэхэдөө, бээ хэрээһлэн шүтэжэ, Николай кабинедһээ гаража ошоо нэн.

Энэ хөөрлэдөөһнэй һүүлээр хаанай гэр бүлэ Аничков ордонһоо гаража, Петергоф ошожо зуһаад, намарын Үбэлэй ордон зөөжэ ерээд байба.

- Петь, аа, Петь, ерын даа, дуулана гүш, эдэн хүрээхэнь, хоолоо бария, - гээд, бүүдүн дуутай залуубтар үндэр шара хамган, столово соо эдэһнэй табат түхээржэ байһан аад, нээлтэтэй үүдэн тээшэ хаража, Петя нэрэтэй хуниие эдэлхыень дуудана ха. Удаань тэрэ хамган Петие хүлээжэ ядаһан янзатайгаар, тэсбэриггүйгөөр столовойнгоо үүдэн шагаажэ: - Петя, ерын гэнэ бэшэ гүб, дүлирээ гүш, ноёд найдай хойноһоо гүйһоор, шал хоһон ябаа байхаш, - гэжэ үргэн салуу эдэһнэйгөө таһагай дорьботор хоолойгоо шангадхад, гуйлтаа дабтана.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

1951 оной сентябрийн 1-дэ Улаан-Удын педучилицийн хэсгэлнүүд эхилхэд ёхоороо эхилээ нааб даа. Хоёрдохи курсынхид (гансашье хоёрдохиинхид бэшээ ааб даа) нэгдэхид курсда хаанааа хэд абтаба хаб гэж хэсгэлэй эхилтэр, шэнэ оюутадай список харанабди. Тээд түрүүшын үдэр хэнийн хэн гэж хаанааа мэдэхэбши?

Хэсгэлэй хүлээр хамтын байрада ошоходоо, буряад таһагта хүбүүд олон абтаа юм байна гэж анхарбади.

энеэбхилэн зандаа хараад байха.

—Хэн гэж нэрэтэйб гэж хэлээ хэмши даа?—гэж басагадай нэгэн асууха.

—Сережа.

—Обогшни хэн бэ?

—Ринчинов.

—Хаанахибши?

—Сэлэнгын.

—Сэлэнгын ямар нутагайбши?

—Ноёхоной.

—Ноёхондотнай ноёд олон гү? Юундэ иимэнэрэтэй юм?

—Зай, хүрөө, басагад, хүнэй хүбүүе бү зобоогтыл

байхадаа...—гээд лэ, профессор Цейжаб Цыдыпович Цыдыпов дурдадаг гэж манһаа хүлээр хурахан студентнэр хөөрэдэгшэ бэлэй.

Сергей Ринчинов 63-дахи, би 64-дэхи группада хурадаг байгаабди. Сергей нэгэнэйл зэргэ шалгалтаяа тушаалан лэ, стипенди абаха болоһон лэ байгша бэлэй. Ниитын

НОЁХОНОЙ ХҮБҮҮН...

Олонхидын бүри үхибүүд—14-15 наһатайшуулхэбэртэй, бээ хүсэжэ хүдэржөөдүй, бишыханууд, хабхараханууд.

Тэдэнэй дундаһаа томохон хамартай, бүдэнтэйшэг нюуртай хүбүүе анхардаг болободи. Юундэб гэхэдэ, армийн алба дүүргэн гү, үгышье наа, колхоздо ажаллажа байһанаа ерэнэн томо хүбүүдтэй нэгэ таһалга соо тэрэ хүбүүн байрлажа эхилээ. Хэсгэлэй хүлээр эдеэгээ бэлдэхэ болоходоо, тэдэнэй бид ханаа зонхилжэ: "Басагадһаа кастриоль абаад ер!"—гэдэг байгаа.

Зориггүйхэнөөр үүдэхүнэй тоншоходо, бидэ дарья табилдан хүхирэдэхэбди:

—Орогты!!! Богоһодо бү торогты!!!

Үүдэн аалихан нээгдээд, үнөөхи хүбүүмнай орожо ерэхэл даа. Гэмтэй хүндэл энеэбхилэн, халта аниргүй зогсогд гээд:

—Кастриольа үгыт даа,—гэхэ.

—Кастриоль и емнай хэлтэлжэрхихгүйгши?—гэж хэн нэгэмнай гасаалха.

- Үгы.

- Галдажархихагүйгши?—гэхэ мэтээр найса тамаада, гасаалан бүхы асуудалнуудтаа "үгы" гэнэн харюу абахадаа, кастриольа гартань барюулхаш. Гараха гээд, үүдэ нэхэтэйнь адли, баһа нэгэн ооглохо:

—Байл даа, хүбүүн!

Хүбүүн зугтатаад, гэдэргээ эрьелдээд, үнөөхи

даа,—гэжэ зөөлэн зүрхэтэй нэгэмнай хүхэдөө хорихо. Тэрэниие һамбаашалан, хүбүүн шурд лэ гаража ябашаха.

Иигэжэ долоон класс дүүргээд, Улаан-Удын педучилицида арбан табатайдаа хурахаа ерэнэн Сергей Ринчиновтэй анхан танилсаа бэлэйбди.

Би 1954 ондо училици дүүргээд, Москвагай Литературна институтда хурахаа ошоһон аад, заочно таһагай студент боложо ерээд, ВЛКСМ-эй обкомдо, Хурамхаанай аймагай Аргадын дунда хургуулида ажаллаад, БГПИ-дэ орохоёо шалгалта барихадам, педучилици дүүргэнэн хүбүүд олоороо ерэнэн байба. Тэдэнэй дунда үнөөхи—манай басагадта үйлөө хүүлэдэг Сергей Ринчинов байба.

Намартгаа хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хамһалсахаа, колхоз, совхоздо гарахабди. Хуралсалай жэлэй эхилхэдэ, лекци хэсгэл, ниитын хүдэлмэри гэлдэнээр байтаршни, семестр дүүржэ, шалгалта эхилхэ.

Бидэнэй БГПИ-дэ ороһон жэлдэ буряад болон буряад хургуулинуудта ород хэлэ зааха багшанарай таһагуудые ниилүүлжэ, ород-буряад хэлэ бэшэгэй таһаг эмхидхэгдэжэ, жар шахуу оюутад абтаһан юм, 63-дахи, 64-дэхи группануудай

хүдэлмэридэсье, олоной хэрэгтэсье хабаадаха.

1960 ондо бидэ институтдаа дүүргэжэ гараад, зүг бүхэн тээшээ тараа хэн бээбди. Сергей Ринчинов Сэлэнгын аймагай Зүй-Һүтэйн хургуулийн завучаар гурбан жэлдэ ажаллаа. Хүдөөгэй хургуулийн завуч гэшээ тэрэ үедэ хуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрийн бүхы юумэнэй түлөө харюусадаг, бузархан ношо ажалтай тушаал байһан юм. Илангаа багшанартай үгээ найнаар ойлголсон, ажалаа найнаар ябуулхам гээ наа, барагхан дипломат байха ёһотой. Сергей Дугаржапович Ринчинов энэ талаараа найн дипломат байһан байха.

Удаань Хяагтын аймсоведэй хуралсалай таһагай инспектор, партиин райкомой идхалгын таһагые даагша, Новосибирскын партийна дээдэ хургуулийн шагнагша, Сэлэнгын партиин РК-гай секретарь, КПСС-эй ОК-гай хэблэлэй секторые даагша, "Буряад үнэн" газетын редакциин хүдөө ажахын таһагые даагша, харюусалгата секретарь гээд лэ, албанайнь список уншагдаха. Харин 1991 оной январийн 1-нээ энэл газетынгээ редакторай орлогшоор ажаллана.

Сергей Дугаржапович—ехэл нарин нягта хүн. Хаанашье ажалахадаа, албанайнгаа хэрэгтэ харюусалга ехэтэйгээр

хандадаг хүтэлбэрилэгшэ юм. Гадна уужам сэдхэлтэй, хүтэлбэри доронь ажалладаг зондоо хандаса найнтай, гар дараха гэжэ оролдодоггүй: "Бэе бээе ойлголсоод хүдэлхэдэ, хэндэмнайсье найн, энэниие бү мартаа",—гэжэл урьадаг. Үнэхөөрөөсье, бэрхэшээл түгэс манай обществодо бэе бээе гамнаха гэшээ коллектив бүхэнэй гол эрилтэ болохо ёһотойл даа.

С.Д.Ринчинов оролдосото ажалайнгаа түлөө гурбан медалаар, республикынгаа Верховно Сөведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Мүн Буряад Республикын соёлой габыата хүдэлмэрилэгшэ...

Сергей Дугаржапович Ринчинов хадаа Сэлэнгын аймагай Ноёхоной сомоной Залаа гэжэ нутагта 1936 оной сентябрийн 15-да колхознигой бүлэдэ түрэнэн байна. 60 наһанайнгаа баярые тэмдэглэжэ байһан нүхэрөө амаршалжа байхадаа, аяар 45 жэлэй саана таһалгымнай үүдые хэмээхэнээр тоншоод, түбэгшөөнгээр үүдэ нээжэ ороод, кастриоль эрижэ байдаг эдир хүбүүхэнэй шарай шодэндэм харагдажал байха юм лэ! Тиигэжэ байтараа: "Ноёхондотнай ноёд олон гү?"—гэхэнээ һанаад, "Ноёхоной хүбүүн—ноёмни!"—гэхэмнил үлэнэ хаш.

Ц. ДОНДОГОЙ.

РАДИО

23, ПОНЕДЕЛЬНИК
6.12 "Анонс". Радиообозрение передач текущей недели.
6.20 "Земля родная". Радиоужина, подготовленный в Джидинском районе (на бурятском языке).
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Программа "АНФАС". В выпуске: "Вещевой рынок и налоговая инспекция: проблемы и пути их решения".
7.45-8.10 Радиостудия "Биграк".
19.22 Республиканские известия (выпуск на бурятском и русском яз.)
19.52-20.02 Умикрофона-учителя.
24, ВТОРНИК
6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.)
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 "...Вы нам звонили"—передача из цикла "Обратная связь". Беседа с заместителем начальника пенсионного управления республики О. И. Звержевич. Ответы на вопросы радиослушателей.
7.45-8.10 "Гуламта". Навстречу съезду народов Бурятии (на бур. яз.)
12.10 Концерт из произведений композитора Б. Цырендэшиева.
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.)
25, СРЕДА
6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.)
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Передача для молодежи из сокровищницы "Золотого фонда" (на бур. яз.)
7.47-8.10 "Президентская власть на путях становления".
19.22 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.)
19.52-20.07 "Алтан зула" (на бур. яз.)
26, ЧЕТВЕРГ
6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.)
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 "Говорит радиостудия Улан-Удэ".
7.35-8.00 Программа "Резонанс".
"Другие юности" поют другие песни".
12.10-13.00 Музыкальная передача "Певец родного края", посвященная 80-летию со дня рождения бурятского композитора Б. Б. Ямпилова.
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.)
27, ПЯТНИЦА
6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.)
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Программа "Встречи".
7.45-8.10 "Тоонто нотаг" (на бур. яз.)
12.00-13.00 Музыкальная программа "Час вашего письма", подготовленная по заявкам радиослушателей.
19.02-19.52 "Вчера. Сегодня. Завтра"—информационная программа.
28, СУББОТА
6.12 Репортаж с республиканской выставки-аукциона по продаже сельскохозяйственной (на бур. яз.)
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 "Школа: разговор на актуальную тему".
7.45-8.00 Литературная передача из цикла "Спустя годы и столетия": о столетии со дня выхода трех книг, посвященных Востоку. У микрофона автор—В. М. Чемерис.
8.0-9.00 Информационная программа "Вчера. Сегодня. Завтра".
19.01-19.58 "Степные мелодии".
29, ВОСКРЕСЕНЬЕ
7.22 Информация, объявления.
7.25-8.00 Песни эвенкийского композитора В. Гончикова.
8.10-9.00 Литературно-художественная программа "Алтаргана": передача, посвященная 80-летию поэты. В ней принимают участие народная поэтесса республиканки Ц. Д. Дондокова; передача, посвященная 25-летию Курумканской типографии. Беседа с директором типографии Д. О. Дрбаевым.
9.10-10.00 "Школьный канал": "Рядом с детьми"—беседа с зам. директора Улан-Удэнского детского-юношеского творчества Л. А. Шпогиш; "Эдиршүү".
12.00-13.00 "Воскресный подвиг".

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИНЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б.М.Ж.ЖИЖИТОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентын ба Правительствын аппарат), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагшад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, В.И.ПИИТАЕВ (хэблэлэй редактор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Удэ,
Каландаришвиллин
үйлсэ, 23, "Буряад үнэн"
газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2
хуудалан хэмжээтэй.
Индекс 50901.
Хэлэг 4317.
Хэблэлдэ
тушаагдаһан цаг 17.00.

"Республиканская типографи" гэнэ
АО-до газетэ хэблэгдээ.
Директорайнь телефон: 2-40-45.
Б-0079-дэхи номертойгоор
бүридхэлдэ абтанхай.
Заказ № 7852.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретарини - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагуудые ниитын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическэ - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-63, ололонтгын хүдэлмэрийн ба мэдээлэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнуудай - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнууд: Агинскда - 2-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.